

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE UYGULANAN DRAMA ETKİNLİK
PLANLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

Seçil Türkmen

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
DRAMA VE EĞİTİM ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

NİSAN, 2018

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren(.....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Seçil
Soyadı : Türkmen
Bölümü : Drama ve Eğitim
İmza :
Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı: Okul Öncesi Eğitimde Uygulanan Drama Etkinlik Planlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

İngilizce Adı: Analyzing Drama Activity Plans Applied in Early Childhood Education in Terms of Various Variables

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Seçil Türkmen

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Seçil Türkmen tarafından hazırlanan “Okul Öncesi Eğitim Programı Drama ve Bütünleştirilmiş Drama Etkinliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Drama ve Eğitim Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Gökhan DUMAN

Okul Öncesi Eğitimi ABD, Gazi Üniversitesi

Başkan: Prof. Dr. Gıyasettin AYTAŞ

Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD Gazi Üniversitesi,

Üye: Doktor Öğretim Üyesi Haktan DEMİRCİOĞLU

Çocuk Gelişimi Bölümü, Hacettepe Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 18/04/2018

Bu tezin Drama ve Eğitim Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitim ve araştırma sürecim boyunca gösterdiği sabır, ilgi, hoşgörü için ve engin bilgi birikimini benimle paylaştığı için danışmanım sayın Doç. Dr. Gökhan Duman'a, dönütleri ile çalışmama katkı sağlayan hocalarım sayın Prof. Dr. Gıyasettin Aytaş ve sayın Doktor Öğretim Üyesi Haktan Demircioğlu'na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmam sırasında beni misafir eden ve çalışmama ilgi gösteren sevgili anaokulu ve anasınıfı öğretmenlerine de teşekkürü bir borç bilirim.

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE UYGULANAN DRAMA ETKİNLİK
PLANLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

Seçil Türkmen

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Nisan, 2018

ÖZ

Bu araştırma okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinlik planlarının çeşitli değişkenler açısından incelenerek, okul öncesi eğitim programı ilkelerine uygunluğu ve eğitsel niteliklerinin belirlenmesi amacı ile yapılmıştır. Araştırma nicel verilere dayalı, tarama modelinde, betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini anaokulu ve anasınıflarından toplanan iki yüz adet drama ve bütünleştirilmiş drama etkinlikleri oluşturmuştur. Etkinlikler döküman inceleme ve tümevarım yöntemi ile incelenmiştir. Veri toplama aracı olarak drama etkinliği değerlendirme formu kullanılmıştır. Bulgular frekans yüzde değerleri ile verilmiş, etkinlik kaynağına göre farklar bağımsız t testi ile analiz edilmiş, değerlendirme boyutlarının aralık değerleri hesaplanarak nitelikleri belirlenmiştir. Öğretmen tarafından hazırlanan etkinlikler ile hazır etkinlik planları arasında üç alt boyutta hazır etkinlik planları lehine nitelik olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Etkinliklerin biçimsel özelliklerinde bazı temel unsurların eksik olduğu görülmüştür. Bu durum MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ilkelerinin drama etkinliklerine yeterince yansımadağını göstermektedir. Etkinliklerin eğitsel niteliklerinin üç alt değerlendirme alt boyutunda (öğretim yöntemleri, dil gelişimi, motor gelişim) orta seviyede olduğu belirlenmiştir. Etkinliklerin eğitsel niteliklerinin üç alt değerlendirme alt boyutunda (bilişsel gelişim, sosyal duygusal gelişim, öz bakım becerileri) zayıf olduğu belirlenmiştir. Bu araştırma ile belirlenen sorunların nedenlerinin nitel yöntemlerle araştırılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Okul Öncesi, Drama, Etkinlik

Sayfa Adedi : 97

Danışman : Doç. Dr. Gökhan Duman

ANALYZING DRAMA ACTIVITY PLANS APPLIED IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

(M. Sc. Thesis)

Seçil Türkmen

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

April, 2018

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the drama and integrated drama activity plans using various variables in order to examine their coherence with early childhood program and educational qualifications. This is a scanning model research. Data were analyzed and described using document analysis technique. Drama activities assessment form were used for data collection purposes. Frequencies and percentages of items, sub-dimensions, and categories were calculated and presented inductively. Independent samples t test was applied to examine the differences between teacher oriented and ready to use activity plans. Besides, interpolation value was measured for the overall degrees of categories. There were meaningful differences in favor of ready to use drama activity plans between teacher oriented and ready to use drama activity plans in terms of qualification in three sub-dimensions. Results related to formal specifications showed that there were certain gaps in drama activity plans. This situation explains that the instructions of MoNE Early Childhood Education Program were not entirely applied in drama activity plans. When educational qualifications of drama activity plans were analyzed, it was concluded that in three sub-dimensions of drama education activity plans (teaching methods, language development, and motor development) were at medium level. Besides it was concluded that in three sub-dimensions of drama education activity plans (cognitive development, social emotional development, and self-care skills) were at poor level. It has been suggested that the reasons for issues found in early childhood drama education should be analyzed qualitatively.

Key Words : Early Childhood, Drama, Activity

Page Number : 97

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Gökhan Duman

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xv
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
Problem Durumu	3
Araştırmanın Önemi.....	3
Araştırmanın Amacı	4
Araştırma Soruları.....	4
Araştırmanın Sınırlılıkları	5
Araştırmanın Varsayımları.....	5
Tanımlar	5
BÖLÜM II.....	6
KURAMSAL ÇERÇEVE	6

Erken Çocukluk Döneminde Eğitim	6
Okul Öncesi Eğitim Programında Eğitsel Etkinlikler	7
Drama.....	9
Dramanın Öğeleri	10
<i>Drama Lideri/Drama Eğitmeni/Drama Öğretmeni</i>	10
<i>Grup/Katılımcılar</i>	11
<i>Mekân/Çalışma Ortamı</i>	11
<i>Konu</i>	12
Dramanın Aşamaları	12
<i>Isınma/Hazırlık</i>	12
<i>Canlandırma</i>	13
<i>Değerlendirme/Tartışma</i>	13
Okul Öncesi Eğitimde Drama Etkinliklerinin Önemi.....	13
Drama Eğitiminin Gelişim Alanlarına Katkısı	14
Bilişsel Gelişime Dramanın Etkisi.....	14
Dil Gelişimine Dramanın Etkisi	15
Sosyal ve Duygusal Gelişime Dramanın Etkisi	16
Fiziksel ve Motor Gelişime Dramanın Etkisi	16
Öz Bakım Becerileri	17
Drama Etkinliklerinin Diğer Okul Öncesi Eğitim Etkinlikleri İle Birlikte Kullanımı	17
Drama Etkinlikleri ve Türkçe Etkinlikleri	17
Drama Etkinlikleri ve Sanat Etkinlikleri	18
Drama Etkinlikleri ve Müzik Etkinlikleri.....	18
Drama Etkinlikleri ve Hareket Etkinlikleri.....	18
Drama Etkinlikleri ve Oyun Etkinlikleri	19
Drama Etkinlikleri ve Fen Etkinlikleri	19

Drama Etkinlikleri ve Matematik Etkinlikleri	19
BÖLÜM III	20
YÖNTEM	20
Araştırma Modeli.....	20
Analize Konu Olan Veriden Örneklem Seçimi	21
Kategorilerin Geliştirilmesi	21
Analiz Biriminin Saptanması	22
Sayısallaştırma	22
Evren ve Örneklem	23
Veri Toplama Araçları	24
Verilerin Toplanması.....	24
Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	24
BÖLÜM IV	26
BULGULAR VE YORUM	26
BÖLÜM V	63
SONUÇ VE TARTIŞMA	63
Sonuç	63
Öneriler	67
KAYNAKÇA	69
EKLER	72
Ek 1. Öğretmen Tarafından Hazırlanan Etkinlik Örneği	72
Ek 2. Hazır Sunulan Etkinlik Örneği.....	74
Ek 3. Drama Etkinliği Değerlendirme Formu	76

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. <i>Drama Etkinliklerinin Kaynağına Göre Sayısal Dağılımı</i>	26
Tablo 2. <i>Drama ve Bütünleştirilmiş Drama Etkinliklerinin Sayısal Dağılımı</i>	27
Tablo 3. <i>Bütünleştirilmiş Drama Etkinliklerinin Dağılımı</i>	27
Tablo 4. <i>Yaş Dağılımı</i>	28
Tablo 5. <i>Uygulama Grubu Dağılımı</i>	29
Tablo 6. <i>Uygulama Alanı Dağılımı</i>	30
Tablo 7. <i>Etkinliklerin Format Özellikleri</i>	30
Tablo 8. <i>Öğretim Yöntemleri Alt Boyutu Maddelerinin Dağılımı</i>	32
Tablo 9. <i>Öğretim Yöntemleri Alt Boyutu t Testi</i>	34
Tablo 10. <i>Bilişsel Gelişim Alt Boyutu Maddelerinin Dağılımı</i>	35
Tablo 11. <i>Bilişsel Gelişim Alt Boyutu t Testi</i>	38
Tablo 12. <i>Dil Gelişimi Alt Boyutu Maddelerinin Dağılımı</i>	38
Tablo 13. <i>Dil Gelişimi Alt Boyutu t Testi</i>	41
Tablo 14. <i>Sosyal Duygusal Gelişim Alt Boyutu Maddelerinin Dağılımı</i>	42
Tablo 15. <i>Sosyal Duygusal Gelişim Alt Boyutu t Testi</i>	46
Tablo 16. <i>Motor Gelişim Alt Boyutu Maddelerinin Dağılımı</i>	47
Tablo 17. <i>Motor Gelişim Alt Boyutu t Testi</i>	48
Tablo 18. <i>Öz Bakım Becerileri Alt Boyutu Maddelerinin Dağılımı</i>	49
Tablo 19. <i>Öz Bakım Becerileri Alt Boyutu t Testi</i>	51
Tablo 20. <i>Drama Etkinlikleri Değerlendirme Formu Alt Boyutları Genel Dağılım Tablosu</i>	51

Tablo 21. <i>Drama Etkinlikleri Değerlendirme Formu Alt Boyutları</i>	60
Tablo 22. <i>Drama Etkinlikleri Değerlendirme Alt Boyut Aralık Düzeyleri</i>	61

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
DEDEF	Drama Etkinliği Değerlendirme Formu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Okul öncesi eğitim, çocuğun dünyaya geldiği günden ilkokula başladığı güne kadar geçen yılları içermektedir. Çocukların bu dönemde görülen bedensel, zihinsel, psiko-motor, dil ve sosyal duygusal gelişimleri, onların sonraki yaşamlarında belirleyicidir. Çocukların kişilikleri aile içinde ve kurumlarda verilen eğitimle şekillenir (Seven vd., 2014, s. 1). Çocukların ailelerinden ve yaşadıkları çevreden kaynaklı dezavantajlarını en aza indirmek ve öğrenmenin çok hızlı olduğu bu dönemde eğitimden en fazla verim almalarını sağlamak için kurumlarda verilen eğitimin okul öncesi dönemdeki çocukların özelliklerine ve ilgilerine uygun şekilde planlanması gerekmektedir. Okul öncesi dönemde çocuklar keşfetmeye ve öğrenmeye heveslidir. Aynı zamanda uzun süre pasif olacakları etkinliklerden keyif almazlar. Bu nedenle okul öncesi dönemdeki çocukların ağırlıklı olarak yaparak-yaşayarak öğrenme temeline dayalı etkinliklerde yer almaları önemlidir. Çocuklara bilişsel seviyede bilgi aktarımının yoğun olmadığı öğrenmeye ilgi uyandıracak etkinliklerle kendilerini pek çok biçimde ifade etme fırsatının sağlandığı, yaratıcılıklarını geliştirebilecekleri ve öz güvenlerinin desteklendiği eğitim ortamlarının sunulması gerekmektedir (Olgun & Arslan, 2015, s. 163).

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2013 yılında güncellenen Okul Öncesi Eğitim Programı ile okul öncesi dönemde bulunan çocukların gelişim özelliklerini göz önünde bulundurarak eğitim ve öğretim faaliyetlerini düzenlenmiştir. Bu dönemdeki çocukların oyun çağında olması nedeniyle program etkinlik ve oyun ağırlıklı hazırlanmıştır. Programda bulunan etkinlik çeşitleri Türkçe, sanat, drama, müzik, hareket, oyun, fen, matematik, okuma yazmaya hazırlık ve alan gezileridir.

MEB Okul Öncesi Eğitim Programında bulunan etkinlik çeşitlerinden biri olan drama küçük yaş gruplarında başarı ile kullanılan ve sıklıkla tercih edilen bir etkinlik türüdür. Drama

etkinliklerinde bir ya da birden çok insan birbiri ile ya da doğayla etkileşime geçerek bir devinim oluşturur. Bu devinimler insanların kendi yaşam deneyimlerinden etkilenir (Adıgüzel, 2015, s. 1). Çocuklar drama etkinlikleri sırasında deneyimlerini diğer çocuklara aktarma fırsatı bulurlar. Drama etkinlikleri yaparak-yaşayarak öğrenmeyi içeren, çocukların tüm gelişim alanları destekleyen, farklı alanlarda belirlenen amaçları gerçekleştirmeye olanak sağlayan, çocukların kendini farklı iletişim yöntemleriyle ifade etmesine fırsat tanıyan, öğrenme sürecini eğlenceli hale getiren etkinliklerdir. Eğitimlerin ilgi çekici, düşünmeye ve üretmeye odaklı olması, çocukların etkinlik içinde sürekli aktif olması eğitim sürecinden keyif almalarını ve motivasyonlarının artmasını sağlamaktadır. Drama etkinlikleri belli bir amaca göre planlanmakta ve etkinlik sonunda planlanan amacın katılımcılara kazandırılması hedeflenmektedir.

Drama etkinlik planları okul öncesi öğretmenleri tarafından hazırlanmaktadır. Okul öncesi öğretmenleri drama etkinlik planlarını hazırlayabilmeleri, geliştirebilmeleri ve uygulayabilmeleri için lisans eğitimleri sırasında 2 saat teorik, 2 saat uygulamalı olmak üzere, toplam 4 saat zorunlu drama dersi almaktadır (Yükseköğretim Kurulu, 2017). Öğretmenler yapılandırılmış, yarı-yapılandırılmış ya da yapılandırılmamış drama etkinlikleri kullanabilirler. Öğretmenler etkinlikleri tamamen kendileri hazırlayabileceği gibi hazır olarak sunulan etkinliklerden de faydalanabilirler. MEB Okul Öncesi Eğitim Programında etkinliklerde bulunması gereken özellikler belirtilmiş ve etkinlik planı formatı paylaşılmıştır. Drama etkinlikleri MEB Okul Öncesi Eğitim Programında bulunan özellikler dikkate alınarak hazırlanmalıdır.

Nitelikli drama etkinlikleri planlamak çocuğun kazandırılması hedeflenen amacı özümsemesini sağlar. Drama etkinliklerinin tek başına ya da diğer etkinlik çeşitleriyle doğru bir şekilde bütünleştirilerek uygulamak, çocukların eğlenceli bir süreç içerisinde tüm gelişim alanlarında desteklenmesini ve ilerlemesini sağlar. Bu etkinliklerin incelenmesi; öğretmenlerin etkinlikler içerisinde yer verdiği kazanım-göstergelerin, kavramların ve gelişim alanlarının belirlenmesine hizmet edecektir. Ayrıca okul öncesi öğretmenleri tarafından kullanılan drama etkinliklerinin biçimsel olarak MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ilkelerine uygunluğunun tanımlanması ve belirlenen hedeflere erişebilmek için gerekli niteliklere sahip olma durumunun da belirlenmesi gerekmektedir.

Problem Durumu

Drama etkinlikleri çocukların bütün alanlarda gelişimini olumlu yönde desteklemektedir. Öğretilmesi amaçlanan hedeflerle birlikte çocukların öz güveni, yaratıcılığını geliştirmesi, empati yeteneği ve kendini ifade etme yeteneği gibi kişisel özelliklerini geliştirmesine de büyük fayda sağladığı bilinmektedir. Çocuğun kişilik gelişiminin büyük ölçüde tamamlandığı düşünülen bu dönemde drama etkinliklerinin eğitsel nitelikler ve biçimsel özellikler açısından uygun bir şekilde planlanması önemlidir.

Okul öncesi öğretmenleri tarafından kullanılan drama etkinliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenerek Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] Okul Öncesi Eğitim Programı ilkelerine uygunluğu ve eğitsel açıdan niteliklerinin belirlenmesi araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

Okul öncesi eğitim programı drama etkinliklerinin incelenmesi konusunda Yök Tez, Ulakbim, DergiPark, Milli Kütüphane veri tabanlarında "okul öncesi, drama, etkinlik" anahtar kelimeleriyle yapılan taramada okul öncesi eğitim programı drama etkinliklerinin incelenmesi ile ilgili bir araştırma tespit edilmemiştir. Literatürdeki araştırmalara bakıldığında okul öncesi eğitim programı drama etkinliklerinin incelenmesine ilişkin bir çalışma bulunmamaktadır.

Araştırmanın Önemi

Okul öncesi dönem bireyin sonraki yaşamının temelini oluşturmaktadır. Bu dönemde büyüme ve gelişmenin yanı sıra öğrenmenin de çok hızlı olduğu bilinmektedir. Okul öncesi eğitimde kullanılan etkinlikler öğrenmenin çok hızlı olduğu bu dönemde çocukları en iyi şekilde desteklemeli, çocukların eğitimden en fazla fayda sağlayabileceği şekilde planlanmalıdır.

Okul öncesi eğitimde kullanılan drama etkinlikleri, okul öncesi öğretmenleri tarafından hazırlanmakta ya da seçilmekte ve uygulanmaktadır. Kullanılan drama etkinliklerinin başarıya ulaşması ve çocukların bu etkinliklerden üst seviyede fayda sağlaması eğitsel etkinliklerin niteliği ile doğrudan ilişkilidir. Çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyen drama etkinlikleri ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin içerik olarak analiz edilmesi gereklidir. Bu etkinliklerin MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ilkelerine uygunluğunun ve niteliklerinin belirlenmesi, birincil olarak drama etkinliklerinin kalitesinin betimsel olarak ortaya konulması nedeniyle önemlidir. Bu çalışma kapsamında oluşturulan kriter ve

değerlendirme formları ile drama etkinliklerinin sahip olması gereken özellikler alana kazandırılmış olacaktır. Bu özelliği ile bu araştırma okul öncesi eğitimde planlanacak ve uygulanacak drama etkinlikleri için, drama etkinliklerini hazırlayan ve uygulayan kişiler olan okul öncesi öğretmenleri için ve drama etkinliklerinden en fazla fayda sağlaması amaçlanan okul öncesi eğitimi alan çocuklar için önem taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı okul öncesi eğitimde uygulama amacı ile planlanan drama etkinliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Bu eğitsel etkinliklerin incelenmesiyle;

1. Mevcut drama etkinliklerini değerlendirerek niteliklerini ortaya koymak,
2. Bundan sonra hazırlanacak drama etkinlikleri için daha net bir ölçüt çerçevesi oluşturmak,
3. Nitelikli drama etkinlik planları sayesinde uygulamaya katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Bu çerçevede araştırmada aşağıda belirtilen sorular yanıtlanmaya çalışılacaktır.

Araştırma Soruları

1. Okul öncesi eğitimde kullanılan drama etkinliklerinin biçimsel özellikleri nelerdir?
2. Okul öncesi eğitimde kullanılan drama etkinliklerinin format özellikleri nasıl planlanmıştır?
3. Okul öncesi eğitimde kullanılan drama etkinliklerinin öğretim yöntemleri boyutu nasıl planlanmıştır?
4. Okul öncesi eğitimde kullanılan drama etkinlikleri çocukların hangi gelişim alanlarını desteklemektedir?
5. Okul öncesi eğitimde kullanılan drama etkinlikleri öğrenme süreci çocukların etkinlikte yer alan kazanım göstergelere ulaşmasını desteklemekte midir?
6. Öğretmen tarafından hazırlanan ve hazır sunulan drama etkinlik planları arasında nitelik farkı var mıdır?

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma okul öncesi eğitim çağında yer alan 36-72 aylık çocuklara yönelik olarak öğretmen tarafından hazırlanmış olan 100 drama etkinlikleri ile hazır olarak sunulan 100 drama etkinlikleri ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmanın Varsayımları

Araştırmada incelenen drama etkinliklerinin, alanda kullanılan etkinlikleri temsil ettiği varsayılmıştır. Araştırmada incelenen drama etkinliklerinin okul öncesi çocukların düzeyine uygun olduğu varsayılmıştır.

Tanımlar

Okul öncesi eğitim: Çocuğun dünyaya geldiği günden, ilkokula başladığı güne kadar geçen yıllarda aldığı eğitimi içermektedir.

Drama: İçinde eylem olan, bir ya da birden çok kişinin birbirleriyle, doğayla ya da başka nesnelere etkileşerek yaşadıkları içsel ve dışsal devinimler ve onların yaşam durumlarını geniş ölçüde içeren etkinliklerdir (Adıgüzel, 2015, s. 1).

Bütünleştirilmiş etkinlik: Farklı etkinliklerin uygun geçişlerle bir araya getirilmesidir (MEB, 2013).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Erken Çocukluk Döneminde Eğitim

Okul öncesi eğitim çocukların bedensel, psikomotor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimleri ile bireysel farklılıklarına uygun, çocuklara zengin uyarıcı çevre olanakları sağlayan ve onları kültürel değerleri doğrultusunda yönlendiren, ilerideki aşamalar için temel oluşturan bir eğitim sürecidir (Katrancı, 2014, s. 3). Her çocuğun belli bir zaman diliminde gerçekleştirmesi gereken gelişim özellikleri vardır. Bu gelişim özellikleri 0-6 yaş aralığında çok yoğundur. Bu dönemdeki çocuklar çevrelerinde olan her durumdan etkilenmekte ve öğrenmektedirler. Çocuğun bu dönemdeki gelişim süreçlerini başarılı geçirmesi ileri yaşlarındaki başarısının temelini oluşturur. Gelişim süreçlerini başarı ile atlatamayan çocuklar sonraki yaşlarında bu süreçlere yönelik sorunlar yaşayabilirler. Gelişimin farklı alanlarda ve farklı hızlarda olduğu düşünüldüğünde çocuğa sağlanacak yaşantıların çeşitliliği ve kapsamlılığı önemlidir. Bu yaşantılar gelişimlerini en üst düzeyde destekler nitelikte olmalıdır. Çocuğun okul öncesi eğitim ihtiyacını gidermek için bilimsel ve teknolojik gelişmelerin takip edilmesi ve bu gelişmelere uyulması gerekir. Okul öncesi eğitimin bu yönü göz önüne alındığında ailelerin çocukların okul öncesi eğitim ihtiyaçlarını tek başına karşılayabilmesi mümkün değildir (Güven & Efe Azkeskin, 2010, s. 13). Okul öncesi eğitim kurumlarında verilen eğitim çocuğun yaşantılarındaki çeşitliliği arttırmakta ve amaca yönelik olması nedeniyle gelişimini desteklemeyi hedeflemektedir. Okul öncesi eğitim yaşamın sonraki yıllarına bir hazırlıktır. Bu dönem çocuğu okula hazırladığı gibi yaşama da hazırlar.

Aynı yaş gruplarındaki çocuklar benzer gelişim özellikleri göstermekle beraber her çocuk birbirinden farklıdır. Her çocuğun aile yapısı, kültürü, olanakları ve okul dışında karşılaştığı öğrenme fırsatları farklıdır. Ayrıca her çocuk diğerinden farklı hızda öğrenir ve gelişir. Bu

nedenle bu dönemde beklenen gelişim özelliklerini kimi çocuklar diğerlerinden erken, kimileri ise diğerlerinden geç gösterebilirler. Okul öncesi eğitim bu farklılıklardan kaynaklı dezavantajları en aza indirmeye hizmet eder. Özellikle sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olmayan ailelerden gelen çocuklar için okul başarısını arttırmanın çok etkili bir aracıdır (Biber, 2012, s. 26).

Okul Öncesi Eğitim Programında Eğitsel Etkinlikler

2013 yılında güncellenip uygulamaya konan MEB Okul Öncesi Eğitim Programında okul öncesi eğitimde kullanılmak üzere 10 etkinlik çeşidi tanımlanmıştır. Programda bulunan etkinlik çeşitleri Türkçe, sanat, drama, müzik, hareket, oyun, fen, matematik, okuma yazmaya hazırlık ve alan gezileridir. Etkinliklerin programdaki tanımları:

Matematik etkinliği; çocuğun bilişsel gelişimine katkı sağlamak, matematiğe karşı olumlu bir tutum kazandırmak, çocukların önceden getirdikleri kavramsal bilgilerle yeni bilgiler arasında bağ kurmasına yardımcı olmak, matematiksel kavramların kullanımını anlamaya yardımcı olmak amacını taşımaktadır. Ayrıca matematik etkinlikleri ile çocuklarda matematiksel sorgulama becerisini geliştirmek amaçlanmalıdır. Çocukların çevrelerindeki örüntüleri fark etmeleri, varsayımlar geliştirip bunları deneyebilmeleri, problem çözebilmeleri, akıl yürütebilmeleri ve matematiksel kavramları kullanarak iletişim kurabilmeleri uygulanan matematik etkinlikleri ile sağlanmalıdır.

Drama etkinliği, çocukların bir grup içerisinde durum veya olayları kendi yaşantılarından yola çıkıp, materyaller kullanarak, dramatik formlar yoluyla canlandırmalarıdır. Okul öncesinde drama çocuğun yaparak yaşayarak öğrenmesini amaçlayan, bütün gelişimlerini destekleyen, daha önceden belirlenmiş amaçları olan, olayları sözel veya sözel olmayan iletişim yöntemleriyle ifade etmeye dayalı, içinde canlandırmaların olduğu bir etkinliktir.

Okuma yazmaya hazırlık etkinliği; çocukların sosyal-duygusal, fiziksel, bilişsel, dil ve öz bakım becerileri gibi tüm alanlarda eşit şekilde desteklendiği çalışmaların bir bütünüdür. Bu etkinlikler okuma ya da yazma öğretmek amacını taşımamakla beraber, çocukların okuma yazması için gerekli ön beceri ve tutumlarının desteklenmesini amaçlar.

Alan gezisi; çocukların araştırma yapma, problem çözme ve olayı yerinde gözleme yolu ile doğrudan ve anlamlı öğrenme gereksinimlerini karşılama amacını taşımaktadır. Bu geziler bir yandan çocukların yaşadıkları çevreyi tanımalarına, biryandan da eğitim

programına alınan kazanımlara ulaşmalarına ve kavramları öğrenmelerine ortam hazırlayan etkinliklerdir.

Sanat etkinliği; yaratıcılığını ve hayal gücünü kullanarak problem çözmesine, eleştirel ve çözüm odaklı düşünmesine olanak tanıyan etkinliklerdir. Küçük grup çalışması olarak planlanan, çocukların ilgi ve gereksinimlerine göre bireysel olarak da uygulanabilen etkinliklerdir. Sanat etkinlikleri bir öğrenme merkezinde yapılabileceği gibi gün içinde ayrı bir etkinlik olarak da yer alabilir.

Türkçe etkinliği; çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak, sözcük dağarcıklarını geliştirmek ve iletişim becerilerini artırmak için planlanan bireysel ve grup etkinlikleridir

Oyun etkinliği; çocuklar öğrenme deneyimlerini oyun içerisinde geliştirdikleri etkinliklerdir. Oyunlar çocukların meraklarını giderecek araştırma ve gözlem yapma, yeni keşif olanakları sunacak şekilde hazırlanır. Çocuklar açık havada da oyun oynayabilecekleri fırsatlardan yararlandırılır. Ayrıca çocuklara yeni ve orijinal oyunlar üretebilecekleri çeşitli oyun materyalleri sunmak önemlidir. Farklı oyun türlerine günlük eğitim programında dengeli bir şekilde yer verilmelidir.

Müzik etkinliği; çocukların hem bilişsel, sosyal duygusal, motor ve dil gelişimlerini destekleyen, hem de müziksel gelişim sürecini olumlu yönde etkileyen çalışmalardır. Bu çalışmalar, ses ve müzik dinleme ve ayırt etme çalışmaları, ritim çalışmaları, nefes ve ses çalışmaları, şarkı söyleme, çalgı çalma, yaratıcı hareket ve dans, müzik eşliğinde hareket, müzikli öykü oluşturma gibi etkinliklerden oluşur.

Fen etkinliği; çocukları dikkat etmeye, soru sormaya, merak etmeye, gözlem yapmaya, araştırmaya, incelemeye ve keşfetmeye yönelten etkinliklerdir. Çocuklar deneyim kazanırken, bilimsel süreç becerilerini de kullanmalıdırlar.

Hareket etkinliği; çocukların temel hareket becerilerini geliştirerek çocuğun fiziksel, motor, bilişsel, sosyal-duygusal, dil gelişimine ve öz bakım becerilerine katkıda bulunan etkinliklerdir. Çocukların fiziksel ve motor yeterliliklerinin, algısal motor gelişimlerinin ve hareket becerilerinin geliştirilmesini içerir. Bu etkinlikler süresince çocukların temel hareket becerileri, beden farkındalığı ve motor yeterliliği (güç, koordinasyon, hız, çabukluk), fiziksel yeterliliği (esneklik, kuvvet, dayanıklılık) gelişir. Çocukların motor gelişim düzeylerinin

belirlenerek farklı etkinliklerin hazırlanıp uygulanması, kazanımlara dayalı bir eğitim programının oluşturulması önemlidir (MEB, 2013).

MEB Okul Öncesi Eğitim Programında programda etkinlik planı formatı belirlenmiştir. Bu etkinlik planı formatında kazanımlar ve göstergeler, materyaller, sözcükler, kavramlar, öğrenme süreci, aile katılımı, uyarılma ve değerlendirme olmak üzere 8 başlık bulunmaktadır. Bununla birlikte öğretmenlerin hazırlayacağı etkinlik planlarına örnek oluşturması için MEB 2013 yılında Okul Öncesi Eğitim Programı Etkinlik Kitabı'nı hazırlamıştır. Etkinlikler tek plan olarak uygulanabileceği gibi farklı etkinlik türleri bir araya getirilip uygun geçişlerle planlanarak bütünleştirilmiş etkinlikler olarak da kullanılabilir (MEB, 2013). Bütünleştirilmiş etkinliklerin öğrencilere doğal öğrenme ortamları sunacağı düşünülmektedir. Bütünleştirilmiş etkinlikler planlanırken, etkinlikler arasındaki geçişlerin kopmalara yer verilmeden uygun şekilde planlanması gereklidir (Baykoç, Akman, Yıldız, & Kanpolat, 2014, s. 42).

Drama

İçinde eylem olan, bir ya da birden çok kişinin birbirleriyle, doğayla ya da başka nesnelere etkileşerek yaşadıkları içsel ve dışsal devinimler ve onların yaşam durumlarını geniş ölçüde içeren etkinliklerdir (Adıgüzel, 2015, s. 1).

Drama bir yaşam biçimidir. Dramanın eğitimde kullanılışı reformcu hareketler ile birlikte Fransa'da başlamıştır. J.J. Rousseou ise bu akımın öncüsüdür. Rousseou, dramayı yaygınlaştırmak için açık hava festivalleri yapma fikrini öne sürmüştür, katılımcı dramayı önemsemiştir ve oyunda gerçek duyguların yaşanmasının gerektiğini savunmuştur (Aral, Baran, Bulut, & Çimen, 2000, s. 33).

Dramada esas olan önceden yazılmış bir senaryonun olmaması ve katılımcıların sürekli olarak doğaçlama yapmaları yani anında yaşamaktır. Katılımcılar sürekli aktif olmak, düşünmek, empati kurmak, anlamak, anlatmak ve canlandırmak durumundadır. Bireyler kendilerini farklı nesnelere ya da kişilerin yerine koyarak rol ya da canlandırma yaptıklarında aslında kendilerini açıklama ve anlatma isteklerini yerine getirmektedirler. Drama etkinlikleri çocukların eğitiminde kullanıldığında ezberin kullanılmamasını ve uygulamanın ön planda olmasını sağlamaktadır. Çocukların arkadaşları ile etkileşime girerek, yaparak yaşayarak öğrenmesi bilgilerin kalıcı olmasını sağlamaktadır (Ulutaş, 2011, s. 233-234).

Türkiye’de ise 2006 yılındaki program değişikliğinden sonra drama, eğitimde sıkça kullanılan yöntemlerden biri olmuştur.

Dramanın çocukların tüm gelişim alanlarını destekleme özelliği vardır. Çocuk bir duyguyu, düşünceyi, olayı drama tekniklerini kullanarak sergilerken tüm gelişim alanları bütüncül olarak olumlu yönde desteklenmiş olur (Fazlıoğlu, 2011, s. 20-33). Çocuklar için drama oyuna benzer bir aktivitedir. Bu nedenle oyun çağında olan çocuklar drama etkinlikleri sırasında tıpkı oyun sırasında olduğu gibi bütün enerjilerini ve dikkatlerini etkinliğe yönlendirirler. Ancak çocukların oynadıkları plansız oyunlarda önceden belirlenmiş amaçlar yoktur. Drama etkinliklerinde ise önceden belirlenmiş amaç veya amaçlar vardır. Çocuk doğası gereği drama etkinliği içinde eğlenirken belirlenen amaçlara da erişir.

Dramanın Öğeleri

Dramanın gerçekleşebilmesi için bir araya gelmesi gereken öğeler vardır. Bunlar temel olarak dört başlık altında toplanır.

Drama Lideri/Drama Eğitmeni/Drama Öğretmeni

Drama etkinliklerinde süreci planlayacak, yönlendirecek ve değerlendirecek bir bireye ihtiyaç vardır. Bu birey drama lideri, drama eğitmeni ya da drama öğretmeni olarak adlandırılır. En çok kullanılan ifade drama lideridir. Drama sürecinin planlanması, uygulanması, değerlendirilmesi süreci drama liderinin sorumluluğundadır (Adıgüzel, 2006, s. 17-29). Drama etkinliklerinin uygulanma süreci çoğunlukla katılımcıların eğilimleri ve enerjileri doğrultusunda şekil almakla birlikte süreci asıl yönlendiren kişi drama lideridir. Drama etkinliklerinin akışkan bir şekilde ilerlemesi, katılımcıların etkinliğin içinde bulunmaktan keyif alabilmesi, amaca hizmet edecek şekilde katılımcıların yaratıcılıklarını en üst seviyede ortaya koymalarını sağlamak için uygun iklimin oluşturulması ve sürecin başarı ile yönetilmesi drama liderinin bilgi, beceri ve tecrübelerine bağlıdır.

Drama lideri süreç içinde kısa yönergeler ile katılımcıları yönlendirir. Bu yönergelerin açık anlaşılır olması, yönergelerin doğru zamanlarda verilmesi, yönergelerin sıklığının doğru ayarlanması sürecin sağlıklı ilerlemesine olanak tanır. Drama lideri etkinlik yapacağı katılımcı grubu tanımalı, etkinlik planlarken ve uygularken grubun özelliklerini dikkate

almalı, grup üyeleri ile empati kurabilmeli, hoşgörülü olmalı ve katılımcılarda güven uyandırmalıdır. Ancak bu koşullar sağlandığı zaman katılımcılar sürece tam dahil olabilirler.

Grup/Katılımcılar

Drama uygulamalarının gerçekleştirildiği grup uygulamaya istekli katılımcılardan oluşmalıdır. Drama uygulamalarında katılımcıların dinamiği, eğilimleri ve enerjileri sürecin sağlıklı, amacına uygun ve keyifli geçmesi için büyük önem taşır. Drama etkinliklerinin planlaması yapılırken etkinliğin yapılacağı grup genellikle benzer gelişim özelliklerine sahip yaş gruplarından oluşur. Yetişkin eğitimlerinde ise etkinliklerin uygulandığı gruplar daha çok benzer yönleri bulunan, ortak özelliklere sahip katılımcılardan oluşmaktadır.

Grup üyeleri benzer özelliklere sahip olsalar ya da aynı yaş grubunda olsalar da katılımcılardan her birinin farklı yaşantıları, farklı durumlara karşı farklı tepkileri vardır. Katılımcılar yaşayarak öğrenme süreci olan yaratıcı drama etkinlikleri sırasında, kendini ve başkalarını tanımayı, bireyler ile aralarında benzerlik ve farklılıkları açıkça görürler (Önalın Akfırat, 2006, s. 52-53). Ayrıca aynı durumlar her katılımcıda farklı çağrışımlar uyandırabilir. Bu durum etkinliklerin zenginleşmesini, farklı yaşantıların paylaşılabilmesini ve katılımcıların benzer durum ve yaşantılara karşı gösterilen farklı tepkileri aynı anda görmelerini sağlar. Bu ve buna benzer nedenler aynı drama etkinlik planı kullanılsa bile etkinlik sonunda farklı gruplarla farklı ürünlerin ortaya konulabileceği sonucunu doğurmaktadır. Bu durum bir plan dahilinde ve belli bir amaca yönelik uygulanan drama etkinliklerinin grup tarafından nasıl zenginleştirilebileceğinin ve değiştirilebileceğinin göstergesidir.

Mekân/Çalışma Ortamı

Drama çalışmalarının yapılacağı mekân bireylerin etkinliğe rahat katılabilmeleri ve drama sürecinin sağlıklı yürütülmesi açısından önemlidir. Drama uygulamaları için kurumlarda ayrı bir salon olması tercih edilen bir durumdur. Drama salonunun bulunmaması ise drama uygulamalarının yapılmasına engel değildir. Drama uygulamaları her ortamda yapılabilir. Ancak drama uygulamalarının yapılacağı ortamlar katılımcılar üzerinde doğrudan etkili olduğundan, düzenlenmesi gerekebilir. Bu tür durumlarda drama lideri ortamı olabildiğince drama uygulamalarına uygun şekilde düzenler. Bilindiği üzere drama etkinlikleri hareket

içermektedir. Bu nedenle katılımcıların rahat ve güvenli hareket edecekleri bir ortam olması gerekir (Adıgüzel, 2015, s. 83-84). Zemin halı ya da ahşap kaplama olabilir. Katılımcıların ayakkabısız hareket edebileceği bir alan olması tercih edilir. Etkinliğin yapıldığı alanda dikkat dağıtıcı çok fazla nesne bulunmaması ve çevre seslerine çok maruz kalan bir alan olmaması tercih edilir. Okul/kurum içinde bir alan belirlendi ise drama etkinlikleri esnasında gürültü oluşabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Etkinlikler esnasında yazı yazma, resim yapma gibi aktiviteler yer alabileceği için ortamın buna uygun düzenlenmiş olmasına dikkat edilir. Ayrıca drama uygulamaları esnasında müzik kullanımı gerekebileceği için ses sisteminin bulunması tercih edilir.

Konu

Drama çalışmalarında bir konu, çalışmanın sonucunda ulaşılmaması beklenen bir amaç vardır. Drama etkinlikleri bir etkinlik içinde birden fazla amaca yer vermeye olanak sağlamaktadır. Çalışmanın sonucunda ulaşılmaması beklenen amaç ya da amaçlar belirlendiğinde etkinliğin konusu da belirlenmiş olur. Bu konu grubun özelliğine göre değişiklik gösterebilir.

Konu seçiminde grubun özellikleri dikkate alınmalıdır. Grubun yaş düzeyine, bilgi düzeyine, ilgisine, yapısına dikkat edilerek konu belirlenmelidir (Oğuz, 2015, s. 12-13). Grubun hazır bulunuşluğunun olmadığı bir konu belirlemek katılımcıların motivasyonlarının düşmesine ve etkinliğin başarısız olmasına sebep olabilir.

Dramanın Aşamaları

Drama uygulamaları belirli aşamalarla gerçekleştirilir. Bu nedenle drama etkinlikleri planlarken bu aşamaların bulunmasına ve bu aşamaların amacına uygun olmasına dikkat edilmelidir. Drama etkinlikleri üç aşamadan oluşmaktadır. Bu aşamalar ısınma/hazırlık, canlandırma ve değerlendirme/tartışma aşamalarıdır.

Isınma/Hazırlık

Isınma aşaması drama etkinliklerinin ilk aşamasıdır. Genellikle hareketli etkinlikler içerir. Bu aşamada katılımcıların birbirlerini ve drama liderini tanımaları, rahatlamaları, grup dinamiğinin oluşması beklenir (Aytaş, 2008, s. 23). Isınma diğer drama aşamalarına bir hazırlık niteliğindedir. Katılımcıların etkinliğe yoğunlaşmalarını sağlar. Bu nedenle hazırlık

aşaması olarak da adlandırılmaktadır. Isınma aşamasında yapılan etkinliklerin niteliği ve uzunluğu grubun özelliklerine göre drama lideri tarafından belirlenir. Drama lideri ısınma aşamasını planlarken bu aşamanın etkinliğin amacına hizmet etmesine dikkat etmelidir.

Canlandırma

Belirlenen konu üzerinde dramatik anlatımlar oluşturulması ve bunların sergilenmesi sürecini içermektedir. Drama lideri canlandırmanın başlaması için bir başlangıç noktası, durumu verir. Katılımcılar bu noktadan yola çıkarak etkinliği şekillendirir ve sonra diğer katılımcılara sergilerler. Canlandırma uygulaması bireysel yapılabileceği gibi farklı sayılardaki gruplarla da gerçekleştirilebilir. Canlandırmalar sergilenirken diğer katılımcıların çalışmalarını sonlandırması, sessiz ve saygılı bir şekilde izlemesi gerekir. Aksi durum canlandırmaların tüm katılımcılarla paylaşılabilmesi ve canlandırma yapan katılımcıların dikkatinin dağılmasına yol açabilir. Bu aşamada farklı drama tekniklerinden yararlanılır.

Değerlendirme/Tartışma

Drama etkinliği esnasında öğrenilenlerin, sürece yönelik görüşlerin, katılımcıların duygu ve düşüncelerinin paylaşılması bu aşamada gerçekleşir. Bu aşama sözlü paylaşım/tartışma şeklinde olabileceği gibi yazılı/görsel ürünler ortaya koyma ya da farklı teknikler ile ifade etme yoluyla da gerçekleştirilebilir. Drama uygulamalarında değerlendirme sonuçtan çok sürece odaklıdır. Katılımcıların etkinlikler sonunda amaca erişmelerinin yanında etkinlik esnasında neler hissettikleri ve bunları ifade şekilleri de önem taşımaktadır. Drama etkinliklerinde değerlendirme etkinlikten önce, etkinlik içinde ya da etkinlik sonunda yapılabilir.

Okul Öncesi Eğitimde Drama Etkinliklerinin Önemi

Okul öncesi dönemde çocukların sağlıklı gelişebilmesi ve duygusal dengelerini koruyabilmeleri için, duygu ve düşüncelerini yaratıcı bir biçimde ifade etmeleri gerekmektedir. Drama etkinlikleri çocukların kendilerini yaratıcı bir biçimde ifade edebilmelerinin etkili bir yoludur. Okul öncesi dönem çocukları için yaratıcı drama; farklı bakış açıları geliştirme, empatik beceriler edinme ve sosyal gelişimlerini başarılı bir şekilde

sürdürme açısından önemli bir etkiye sahiptir. Çocukların değişik roller aldığı, çeşitli kimliklere büründüğü drama etkinlikleri çocukların sıkıntılarını, tedirginliklerini, korkularını, kıskançlıklarını, kızgınlıklarını, özlemlerini yansıttığı bir anlatım biçimidir (Çağdaş, Albayrak, & Cantekinler, 2003, s. 5-8). Bu yönüyle drama etkinlikleri okul öncesi dönem çocuklarının kendini ifade etme ihtiyacını yaratıcı bir yolla gidermektedir.

Tüm etkinliklerde olduğu gibi drama etkinliklerinde de doğru planlama ve uygulama etkinlikten beklenen verimi alabilmek için bir gerekliliktir. Okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adayları drama etkinliklerini planlama ve uygulama sürecinde yeterli bilgi ve beceriye sahip olarak bu süreci çocuklar için eğlenceli ve öğretici bir hale getirmelidir.

Drama uygulamalarının etkililiğinin; öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının dramaya olan tutumları, bu konuda almış oldukları eğitimin niteliği ve sahip oldukları yöntem ve teknik bilgisi ile doğru orantılı olacağı düşünülmektedir (Ülker Erdem, Aydos, & Gönen, 2017, s. 409-424)

Drama Eğitiminin Gelişim Alanlarına Katkısı

Bilişsel Gelişime Dramanın Etkisi

Çocuklar doğdukları andan itibaren çevresini tanımaya, keşfetmeye, çevresindeki kişi, nesne, durum ve olaylarla ilişkili kavramlar oluşturmaya çalışırlar. Özellikle 2 ve 6 yaşları arasındaki çocuklar matematik kavramları, renk, şekil, duyu gibi alanlarda bilişsel gelişiminin hızlandığı gözlenmektedir. Bununla beraber karşılaştıkları sorunlara yönelik çözümler üretmeye çabalarlar. Uygun bir eğitim ortamı sunulursa, etkinliklerinde yaratıcılıklarını ve imgelem güçlerini kullanabilirler (MEB, 2016).

Drama etkinlikleri sırasında çocukların bilişsel süreçlerden olan taklit, imgelem, algı, bellek, dikkat, yoğunlaşma, keşfetme, muhakeme becerileri, problem çözme, eleştirel düşünme, bağımsız düşünme, karar verme, yaratıcılık ve hayal gücü sürekli olarak kullanmaları gerekir.

Bilişsel gelişim taklit, imgelem, algı, bellek, dikkat ve yoğunlaşma, okuma ve yazma, problem çözme, anımsama, düşünme, akıl, yaratıcılık vb. birçok özelliği içinde barındırmaktadır. Bilişsel gelişim sürecinde bulunan okul öncesi dönem çocukları yaşadıkları ortamı anlamaya çalışırlar. Böylelikle düşünme yetenekleri gelişmesini hızlı bir

şekilde sürdürür (Kol, 2011, s. 1-21). Drama etkinlikleri sırasında çocuklar farklı bilişsel süreçleri kullanırlar. Bu durum drama etkinliklerinin bilişsel süreçlerdeki gelişimin desteklenmesini ve hızlanmasını sağlar.

Drama etkinlikleri çocukların günlük yaşamda karşılarına çıkan olaylar arasında neden sonuç ilişkisi kurmalarına, karşılaştıkları problemlere kendilerinin çözüm önerileri üretebilmelerine yardımcı olur. Çocuğun merak duymasını sağlayarak soru sormasını ve sorularına cevap bulmak için çaba sarf etmesine aracılık eder. Çocukların yaşadıkları çevrenin daha fazla farkında olmalarına ve bu çevrede yaşananları, var olanları denemeyanılma yoluyla anlamlandırmalarına fırsat vererek zihinsel gelişmelerini destekler.

Dil Gelişimine Dramanın Etkisi

Drama süreçleri iletişimin tüm öğelerini sıklıkla kullanma olanağı sunar. Drama etkinlikleri yapısı nedeniyle yakın iletişimi ve paylaşmayı beraberinde getiren, iletişim unsurları ile donanımlı programlarla yürütülmektedir. Yaratıcı drama etkinliklerinin tamamı sözlü ve sözsüz iletişim öğelerinin kullanılmasına hizmet eder (Arslan, Erbay, & Saygın, 2010, s. 1-8). Böylelikle drama etkinlikleri iletişime açık çocukların kendilerini ifade etmelerine olduğu kadar çekingen çocukların kendilerini ifade etmelerine de elverişli ortamlar sunar. Tüm çocukların etkinlikler sırasında kendilerini ifade etmelerini sağlar. Drama etkinlikleri sırasında seyirci olmadığı ve etkinlikler oyun atmosferinde geçtiği için çocuklar rahat hissederler. Çocuklar etkinliklere katıldıkça hem ifade biçimleri hem de kelime dağarcıkları gelişir. Etkinlikler sırasında çocuklar bilmedikleri yeni bir konu ya da yeni kelimeler ile karşılaşabilirler. Etkinlikler sırasında çocuklar bu yeni konuya ilişkin pek çok bilgiyle karşılaşabilirler, yeni öğrendikleri kelimeleri sıklıkla kullanmak ve duymak durumunda kalırlar. Buna bağlı olarak kelime hazinelerini genişletirler ve kelimeleri doğru bağlamlarda kullanmayı öğrenirler.

Etkinlikler sırasında farklı karakterleri canlandıran çocuklar, farklı diyaloglar kurarlar (Gönen & Uyar Dalkılıç, 2003, s. 34-35). Bu diyaloglar içinde kelimeleri doğru yerde ve doğru anlamda kullanma yeteneklerini geliştirirler. Konuşma, düşünme, anlatma ve farklı şekillerde iletişim kurma deneyimleri yaşayan çocuklar tüm iletişim becerilerini geliştirmeye fırsat bulurlar. Çocuklar etkinlikler esnasında yalnızca sözlü anlatım yapmazlar. Bu nedenle iletişim becerilerinin gelişiminde yalnızca sözlü iletişim becerilerinin değil aynı zamanda beden dilini doğru kullanma becerilerinin de gelişmesini sağlar.

Sosyal ve Duygusal Gelişime Dramanın Etkisi

Okul öncesi dönemde çocuğun sosyal olması çevresindeki insanlarla doğru ve etkili şekilde iletişim kurabilmesine bağlıdır (Çağdaş, Albayrak, & Cantekinler, 2003, s. 9). Bu da ancak çocuğun kendisini iyi tanımasıyla gerçekleşir. Drama etkinliklerinin amacı çocuğun her alanda kendini daha fazla tanımasına olanak yaratmaktır. Çocuk canlandığı bir kimsenin özelliklerine bürünürken, kendini ve insanları farklı açıdan görmeye çalışır. Hayal ve yorum gücünü kullanarak çevresini tanır. Duygularını, heyecanlarını harekete geçirir. Çocuk bu etkinlikler ile birçok yaşantıyı öğrenip bunları kendi yaşantısıyla birleştirerek yeniden düzenlemeler yapar. Hareketli ve yaratıcılığa dayanan ortam, çocukların zevkle çalıştığı ortamdır. Drama etkinliklerine katılan, yaratıcılığını, vücudunu kullanan, iletişimde bulunan (sözlü-sözsüz) çocuk, sosyal yaşantısında rahat ve güvenli hareket eder (Gönen & Uyar Dalkılıç, 2003, s. 30).

Tüm gelişim alanlarında olduğu gibi sosyal duygusal gelişim alanında da gelişim okul öncesi dönemde çok hızlıdır. Sosyalleşmenin temeli bu dönemde atılmaktadır. Eti (2010) tarafından yapılan araştırmada drama etkinliklerinin 5-6 yaş grubu okul öncesi dönem çocukların sosyal becerilerini geliştirebilmelerine hizmet eden etkinlikler olduğu tespit edilmiştir (s. 93). Çocuklar hem kendileri doğru şekilde ifade etmeyi öğrenirler hem de başka insanların başka görüşleri olabileceğini anlama fırsatı bulurlar. Farklı karakterlerin farklı özellikleri olduğunu kavrayabilirler ve empati kurabilirler. Problemlerin farklı şekillerde çözülebileceğini anlama olanağına sahip olurlar. Drama etkinliklerine katılan çocuklar zamanla kendilerini daha rahat ve doğru şekilde ifade etmeye başlarlar.

Fiziksel ve Motor Gelişime Dramanın Etkisi

Drama etkinlikleri hareket içerirler. Çocuklar etkinliğin özelliklerine göre yürüme, koşma, atlama, yuvarlanma, zıplama, büyük ya da küçük adımlar atma, dans etme, sürünme, tırmanma, durma ve donma olanağı bulurlar, müzik ya da ritim eşliğinde bedenlerini hareket ettirebilirler. Çocuklar canlandırdıkları karakterlere ya da olaylara göre yaratıcılıklarını da kullanarak günlük yaşamda sıklıkla yapmadıkları hareketleri yapabilirler. Etkinlik içinde duygularını, olayları, yaşantıları etkili bir şekilde anlatmak için sürekli vücudunun bölümlerini koordineli bir şekilde, amaca uygun olarak hareket ettirmek durumunda kalırlar. Drama etkinlikleri zaman içerisinde çocukların vücutlarını kullanma konusunda daha yetkin duruma gelmelerini sağlar (Gönen & Uyar Dalkılıç, 2003, s. 32-33).

Etkinlikler sırasında çocuklar hareket ederken kendi bedenlerini tanırlar. Bedenleri ile yapabilecekleri becerileri fark ederler.

Öz Bakım Becerileri

Öz bakım becerilerinin gelişmesi için temel olan vücudunu tanıma, vücudunun işlevlerini öğrenme, günlük yaşamda belirli zamanlarda gerçekleştirilmesi gereken davranışları uygulama faaliyetleri drama etkinlikleri içinde kolaylıkla öğretilebilecek faaliyetlerdir. Çocuklar etkinliklerin içinde öz bakım becerilerini geliştirme fırsatlarını doğrudan bulabilirler (Gönen & Uyar Dalkılıç, 2003, s. 21-32). Bunun için farklı dramanın tekniklerinden yararlanılabilir, pek çok farklı etkinlik hazırlanabilir. Çocuklar etkinliğin içinde arkadaşlarından öğrenebilirler. Etkinliklerin eğlenceli olması çocukların bu becerileri öğrenmesindeki motivasyonlarını da artırır.

Drama Etkinliklerinin Diğer Okul Öncesi Eğitim Etkinlikleri İle Birlikte Kullanımı

Okul öncesi eğitim programında yer alan drama etkinlikleri, belirlenen kazanım ve göstergeler doğrultusunda tek olarak uygulanabileceği gibi uygun geçişler planlanarak diğer etkinliklerle bütünleştirilmiş olarak da uygulanabilir. Etkinliklerin, okul öncesi eğitim programında belirlenen kazanım ve göstergelere uygun olarak planlanması ve uygulanması gerekir.

Okul öncesi eğitimde yer alan Türkçe, sanat, müzik, hareket, oyun, fen, matematik etkinlikleri ve alan gezileri, drama etkinlikleri ile birlikte planlanarak, etkinlikler çocuklar için daha aktif ve daha keyifli hale getirilebilir.

Drama Etkinlikleri ve Türkçe Etkinlikleri

Türkçe etkinlikleri drama etkinlikleri ile birlikte kullanılmaya çok uygun etkinliklerdir. Türkçe etkinlikleri, çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmasını sağlamak, kelime haznelerini artırmak ve iletişim becerilerini geliştirmek için planlanan etkinliklerdir. Bu hedeflere ulaşmakta dramanın etkili olduğu bilinmektedir. Türkçe etkinlikleri drama etkinlikleri ile birlikte kullanıldığında bu hedeflere ulaşmak daha kolay olabilir.

Drama Etkinlikleri ve Sanat Etkinlikleri

Hem sanat etkinlikleri hem de drama etkinlikleri çocuğun yaratıcılığını ve hayal gücünü kullanarak problem çözmesine, eleştirel ve çözüm odaklı düşünmesine olanak tanıyan etkinliklerdir. Yine sanat etkinlikleri tıpkı drama etkinlikleri gibi çocukların kendilerini ifade ederek iletişim becerilerini geliştirmesine yardımcı olur.

Drama Etkinlikleri ve Müzik Etkinlikleri

Müzik aktiviteleri çocukların hayal dünyalarını geliştirir. Dinleme ve taklit etme becerilerini destekler. Hayal gücü gelişen bir çocuğa rol yapma fırsatı tanımak çekingen çocuklar da dahil olmak üzere sosyalleşmeyi artırır. Müzik dış dünyayla bağlantısı en az olan etkinliklerden biri iken dramanın dış dünyaya en yakın aktivitelerden olması, bu iki etkinliğin bütünleştirilmiş şekilde kullanılmasının başarısı arttırmaktadır (Öztürk, 2002, s. 20-23).

Sesleri dinleme, bedeni müziğe uygun hareket ettirme, seslerin ait olduğu kaynakları hayal etme, ses kaynaklarını istenilen şekilde canlandırma, yaratıcı dans faaliyetleri, şarkı sözlerini hareketlerle canlandırma gibi çalışmalar, drama etkinliklerinin müzik etkinliklerinde kullanımına örnek olarak verilebilir.

Drama Etkinlikleri ve Hareket Etkinlikleri

Okul öncesi dönemde bulunan çocukların bedenlerini aktif olarak kullandıkları, en çok keyif aldıkları ve içinde buldukları dönemin gereği olarak en çok gereksinim duydukları etkinlikler hareket etkinlikleridir. Bu özellikleri nedeniyle hareket etkinliklerinin okul öncesi dönemde kullanılan diğer etkinlikler ile bütünleştirilerek kullanılması tercih edilebilir (Duman, 2015, s. 69). Drama etkinliklerinin özellikle ısınma/hazırlık aşamasında hareket etkinliklerinden önemli ölçüde faydalanılır. Hareket etkinlikleri dramatize edilerek canlandırılırsa çocuklar için daha eğlenceli hale gelebilir. Bu sayede çocukların etkinliğe katılma istekleri artar ve etkinliklere aktif katılımı sağlamak kolaylaşır.

Drama Etkinlikleri ve Oyun Etkinlikleri

Drama etkinlikleri oyuna benzer özellikler gösterir (Önder, 2010, s. 5). Oyun ve drama etkinlikleri uygun şekilde bütünleştirilerek planlanabilir. Dramatik oyun, çocukların çevrelerindeki tüm karakterleri ve hareketleri taklit ettikleri özgür bir ortamda oynanan oyundur. Bu tür oyunlar bir grubu gerektirir, bireysel değildir, anlıktır, süresi kestirilemez, temel olarak öykünmeye (taklide) dayanır. Rollerin var olduğu, metnin olmadığı doğaçlama ve rol oynama tekniklerinin kullanıldığı, gelişimini gündelik yaşantılardan alan bir süreçtir. Çocukların oynadığı evcilik oyunları dramatik oyunların tipik örneğidir. Bu oyunlarda zihinde canlandırmaya dayalı oyunlar daha yoğundur ve bu oyunlarda önceden hazırlanmış öyküler söz konusu değildir. Çocuklar çeşitli rolleri paylaşırlar, bir yetişkinin, liderin, öğretmenin herhangi bir müdahalesi olmadan bu rolleri istedikleri gibi oynayarak oyunu sürdürürler.

Drama Etkinlikleri ve Fen Etkinlikleri

Fen etkinliklerinde öğrenilenlerin –miş gibi yapılarak canlandırılması çocukların o anda yaşayamayacakları durumları hayal etmelerini, dikkat etmelerini, soru sormalarını, gözlem yapmalarını, keşfetmelerini sağlar. Böylece çocuklar konuları özümseyerek öğrenebilirler. (Karamustafaoğlu & Kandaz, 2006, s. 65-81) çalışmasında okul öncesi öğretmenlerinin fen etkinliklerinde dramatizasyon yöntemini sıklıkla kullandığını belirlemiştir.

Drama Etkinlikleri ve Matematik Etkinlikleri

Matematik eğitimi, çocuğun bilişsel gelişimine katkı sağlamak, çocuklarda matematiğe karşı olumlu bir tutum kazandırmak, çocukların önceden getirdikleri kavramsal bilgilerle yeni bilgiler arasında bağ kurmasına yardımcı olmak, matematiksel kavramların neden ve nasıl kullanıldığını anlamaya yardımcı olmak amacını taşımaktadır. . (Yıldız, 2016, s. 114-121) çalışmasında okul öncesi eğitimde kullanılan drama etkinliklerinin matematik öğretiminde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Az-çok, büyük-küçük, sayı gibi kavramları canlandırmak, kendi bedenlerini ya da nesnelere kullanarak örüntü oluşturmak (el ayak izlerini kullanarak örüntü oluşturma, bir kız bir erkek dizilerek örüntü oluşturma gibi), bazı matematik işlemlerini oyunlaştırmak, dramatik etkinliklerin matematik etkinliklerinde kullanımına örnektir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Drama etkinlikleri okul öncesi dönemde sıklıkla kullanılan ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan temel etkinlik çeşitlerinden biridir. Drama etkinliklerini planlamak ve uygulamak okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin sorumluluğundadır. Drama etkinliklerinin ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin sahip olması gereken belirli özellikler vardır. Alanda kullanılan drama etkinliklerinin niteliklerinin betimlenmesi, bu etkinliklerin sahip olması gereken özelliklerinin belirlenmesi için gereklidir.

Bu araştırma okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan drama etkinlikleri ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin niteliklerinin tanımlanmasını amaçlamaktadır. Bu araştırmanın modeli tarama modelidir. Araştırmanın deseni kesitsel tarama desendir. Tarama modeli kullanılan araştırmaların amacı çoğunlukla araştırma konusu ile ilgili mevcut durumun fotoğrafını çekerek bir betimleme yapmaktır. Kesitsel tarama araştırmalarında değişkenler bir seferde ölçülür (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2016, s. 178). Bu özelliği ile tarama modelinin kesitsel araştırma deseni bu araştırmanın amacına hizmet etmektedir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan drama etkinlikleri ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin detaylı bir şekilde betimlenebilmesi, mevcut durumun en iyi şekilde tahlil edilebilmesi ve yapılacak yorumlara bağlı olarak daha kapsamlı öneriler getirebilmesi için doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 140-143). Drama ve

bütünleştirilmiş drama etkinlik planlarının MEB formatına uygun olarak yer alan bölümleri ve etkinliklerin eğitsel içeriği bu dokümanların analizini olanaklı kılmaktadır.

Çalışma kapsamında ulaşılan etkinlik planları iki bölümde ele alınmıştır. Birinci bölümde bölümde etkinliklerin biçimsel/format özellikleri incelenmiştir. Etkinliklerin çeşidi, bütünleştirilen etkinlik çeşitleri, yaş grubu, uygulama grubu, uygulama alanı ile uyarlama, kazanım/göstergeler, aile katılımı, değerlendirme ve materyal özellikleri bu bölümde verilmiştir. Etkinlik analizinin ikinci bölümü bu etkinliklerin eğitsel yönü ile ilgilidir. Öğretim yöntemlerine ilişkin bilgiler ve gelişimsel alanlara yönelik belirlenen hedefler bu bölümde ele alınmıştır. Bulgulara ulaşmak için etkinlik planları dört aşamada analiz edilmiştir: Analize konu olan veriden örneklem seçme, kategorilerin geliştirilmesi, analiz biriminin saptanması ve sayısallaştırma (Bailey, 1982; Yecke, 2005).

Analize Konu Olan Veriden Örneklem Seçimi

Döküman incelemesine dayalı araştırmalarda, tüm doküman verisinin bir bütün olarak analize konu olması mümkün olmayabilir. Bu nedenle ulaşılan verinin içinden bir örneklem oluşturulmaya çalışılır (Bailey, 1982; Yecke, 2005). Örnekleme çerçevesi analize konu olan özelliklerden yola çıkılarak belirlenir. Okul öncesi eğitim programı drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelendiği bu çalışmada, örneklem çerçevesi dökümanın etkinlik çeşidi bölümünde drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliği yazan etkinlikler olarak belirlenmiştir. Drama etkinliklerinin tüm format ve eğitsel özellikleri araştırma kapsamına alınırken, bütünleştirilmiş etkinliklerin sadece drama etkinliği bölümü değerlendirilmeye alınmıştır.

Kategorilerin Geliştirilmesi

Döküman incelemesine dayalı araştırmalarda, araştırmacı alandaki kuramlardan faydalanabilir ya da kendi geliştirdiği kategorileri kullanabilir (Bailey, 1982; Yecke, 2005). Her iki durumda da kategoriler önceden oluşturulmalı ve araştırmanın amacına yönelik olmalıdır. Çünkü bu kategoriler döküman analizinin temel bölümlerini oluşturmaktadır.

Bu çalışmada okul öncesi eğitim programı drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin biçimsel/format özellikleri ve eğitsel yönleri incelenmiştir. Biçimsel/format özelliklerine yönelik kategoriler MEB Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) tarafından sağlanmıştır.

Etkinliklerin eğitsel boyutunun incelendiği ikinci bölümde ise etkinlik planlarının öğretim yöntemleri ve okul öncesi eğitim programı gelişim alanları kazanım/gösterge kategorileri ele alınmıştır.

Analiz Biriminin Saptanması

Döküman incelemesine dayalı araştırmalarda, analiz birimi araştırmanın amacına bağlı olarak belirlenir (Bailey, 1982; Yecke, 2005). Okul öncesi eğitim programı drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelendiği bu çalışmanın analiz birimi şekilsel özellikler için kullanılan ‘betimleyici kelime/kavramlar’ ve eğitsel özellikler için ise ‘içerik’ olarak belirlenmiştir.

Şekilsel özellikler için değerlendirilmeye alınan betimleyici kelime/kavramlar etkinlik planlarının en basit birimleridir. Örneğin bir planın üzerinde etkinlik çeşidi olarak ‘drama’ yazıyor ise bu bir drama etkinliğidir. Yaş grubu olarak 36-48 ay yazıyor ise, 36-48 ay çocuklar için hazırlanmış bir etkinlik demektir. Analiz birimlerinde betimleyici kelime/kavramların kullanılması verilerin tasnif edilme sürecini basitleştirir.

Betimleyici kelime/kavramlar araştırmacıların analiz ettikleri birimi değerlendirmeleri için yeterli değildir. Dolayısı ile betimsel olarak ifade edilen unsurların içerik olarak da analiz edilmesi gereklidir. Örneğin bir planın üzerinde etkinlik çeşidi olarak ‘drama’ yazması, bu etkinliğin içerik olarak gerekli unsurları taşıyan bir drama etkinliği olduğu ya da içerik olarak drama etkinliği olduğu anlamına gelmemektedir. Okul öncesi eğitim programı drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin içerik analizi, alan bilgisi ve MEB içerik bilgisi doğrultusunda oluşturulan kategorilerin bir araya getirilmesi ve bu kategorilerin alt maddelerinin belirlenmesi ile yapılmıştır.

Sayısallaştırma

Döküman incelemesine dayalı araştırmalarda, araştırmacı, saptadığı kategoriler ve analiz birimi doğrultusunda yaptığı analizden sonra bulduğu sonuçları sayılaştırarak sunabilir (Bailey, 1982; Yecke, 2005). Verilerin sayısallaştırılması sürecinde puan verilebilir, frekans ve yüzde değerlerinden ya da verilere uygun analiz tekniklerinden faydalanılabilir. Böylece araştırmacı oluşturduğu kategorilerin kaç kez tekrarlandığını görebilir ya da ortalamaları karşılaştırabilir.

Okul öncesi eğitim programı drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelendiği bu çalışmada oluşturulan kategori, alt boyut ile maddelerin frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Bu hesaplamalarda tüme varım yöntemi kullanılmıştır. Öncelikle etkinlikler kaynağına göre ikiye ayrılarak boyut maddeleri tek tek incelenmiştir. Bu aşamada ayrıca etkinlik kaynağına göre gruplar arası farklar analiz edilmiştir. Daha sonra maddelerin ilgili olduğu boyutların genel toplamları hesaplanarak boyutlar bir araya getirilmiştir. Bu aşamada ayrıca alt boyutların aralık değerleri belirlenmiştir. Böylece en küçük analiz biriminden en üst çatıya kadar araştırmacının kesin yargıya ulaşması için gerekli hesaplamalar sağlanmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinden oluşmaktadır. Örneklem amacı ile etkinlikler toplanırken kartopu tekniği kullanılmıştır. Kartopu tekniği bireylerin birbiri ile iletişim kurması ile daha fazla sayıda kişiye erişmeyi sağlayan, giderek büyüyen bir topluluğu ifade eden yöntemdir (Aziz, 2014, s. 55). Etkinlikler toplanırken öğretmenlerin diğer öğretmenler ile iletişime geçerek kullandıkları etkinlikleri araştırmacı ile paylaşımları sayesinde daha fazla sayıda ve çeşitlilikte etkinliğe erişim sağlanmıştır.

Bu etkinlikler arasından örneklem belirlenirken amaçsal örneklem yöntemi kullanılmıştır. Amaçsal örneklem amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak sağlar. Belli ölçütleri karşılayan veya belli özelliklere sahip olan bir veya daha fazla özel durumlarda çalışılmak istenildiğinde tercih edilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2016, s. 90).

Araştırma kapsamında okul öncesi eğitim kurum sayısı yüksek olan ve yüz yüze iletişimin yapılabileceği il ve okullar seçilmiştir. Buna göre Büyükşehir Belediyesine sahip Ankara, İstanbul, Eskişehir ve Gaziantep illerinin merkez ilçesine bağlı anaokulu ve anasınıflarında çalışan öğretmenlerden gönüllülük esasına göre hareket ve bütünleştirilmiş hareket etkinliklerini paylaşımları istenmiştir. Toplamda 640 drama etkinliğine ulaşılmıştır. Birbirinin tamamen aynısı olan etkinlikler ile öğrenme süreci birbirinin aynısı olan etkinlikler örneklemden çıkarılmıştır. Daha sonra etkinlikler öğretmen tarafından hazırlanmış, hazır plan olarak sunulmuş etkinlikler olarak gruplanmış, sonrasında ise drama ve bütünleştirilmiş drama etkinlikleri olarak tasnif edilmiştir. Tasnif sonunda öğretmen

tarafından hazırlanmış elli adet drama etkinliği ve elli adet bütünleştirilmiş drama etkinliği planı ile hazır olarak sunulan elli adet drama etkinliği ile elli adet bütünleştirilmiş drama etkinliği olmak üzere toplamda iki yüz etkinlik ile örneklem oluşturulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Etkinlikler toplanırken veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen ‘Drama Etkinliği Değerlendirme Formu (DEDEF)’ kullanılmıştır. Formun oluşturulma aşamasında MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı, ilgili kitap, makale, tez ve diğer kaynaklar taranarak incelenmiş ve uzman görüşlerine başvurularak son hali verilmiştir.

Drama Etkinliği Değerlendirme Formunda yer alan alt boyutlar; öğretim yöntemleri alt boyutu (7 madde), bilişsel gelişim alt boyutu (9 madde), dil gelişimi alt boyutu (8 madde), sosyal duygusal gelişim alt boyutu (15 madde), motor gelişim alt boyutu (5 madde) ve öz bakım becerileri alt boyutudur (5 madde). Drama etkinliği değerlendirme formu 6 alt boyuttan ve 49 maddeden oluşmaktadır. Alt boyutlar ve maddeler oluşturulurken drama etkinliklerinin çocukların tüm gelişim alanlarına hitap ettiği göz önünde bulundurulmuş ve literatür bilgisinden faydalanılmıştır.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmanın amacı okul öncesi eğitim programı drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin biçimsel-format ve eğitsel niteliklerini incelemektir. Verilerin toplanmasında drama etkinliği değerlendirme formu kullanılmıştır.

Araştırmacı tarafından sekiz drama etkinlik planı drama etkinliği değerlendirme formu kullanarak kodlamıştır. Aynı etkinlikler bağımsız bir araştırmacı tarafından da kodlanarak, sonuçlar karşılaştırılmıştır. Bağımsız gözlemciler arası güvenilirliğin yeterli olması üzerine (0.90) araştırmacı etkinliklerin değerlendirmesine devam etmiştir.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırma verilerinin çözümlenmesi alt amaçlar doğrultusunda gerçekteştirilmiştir. Veri toplama araçlarından elde edilen veriler döküman analizi ile incelenmiştir. Öncelikle etkinliklerin biçimsel ve format özellikleri betimlenmiştir.

Ardından drama etkinliği değerlendirme formundan gelen veriler betimlenmiştir. Tüme varım yöntemi ile önce maddelerin, sonra boyutların ve son olarak kategorilerin toplam yüzde frekans değerleri hesaplanmıştır. Etkinlik kaynağına göre değerlendirme alt boyutları arası farklılıkların hesaplanmasında bağımsız t testi ($p \leq 05$) kullanılmıştır. Değerlendirme alt boyutları toplam değerleri oluştuğunda, aralık değeri hesaplama yönteminden faydalanılmıştır.

Aralık değeri hesaplaması, alt boyutların nitelik düzeylerini göstermek amacı ile yapılmıştır. Bu amaçla ortalama değer için aralık belirlemede -üst değer eksi alt değer bölü toplam değer-formülü kullanılmış ($([3-1] \div 3)$) ve 0,67 değeri bulunmuştur. Buna göre araştırma kapsamında incelenen drama etkinliklerinin eğitsel nitelikleri ile ilgili olarak hesaplanan ortalama değerleri; 1,00–1,66 arasında ise zayıf, 1,67–2,33 arasında ise orta ve 2,34–3,00 arasında ise iyi olarak belirlenmiştir.

İstatistik analizlerinin yapılmasında Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı (SPSS) 15 programı kullanılmıştır. Yapılan hesaplamalar sonucunda belirlenen etkinliklerin biçimsel ve eğitsel niteliklerine yönelik yorumlar yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu araştırmanın amacı okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenerek, niteliklerinin belirlenmesidir. Araştırma kapsamında incelenen etkinlikler MEB Okul Öncesi Eğitim Programı format özellikleri ve eğitsel özellikler olarak iki bölümde incelenmiştir. Okul öncesi eğitim programı etkinlik formatının ele alındığı ilk bölümde; etkinlik çeşidi, bütünleştirilen etkinlik türü, yaş grubu, aile katılımı, uyarlama, uygulama grubu, uygulama alanı, kazanım/göstergeler, materyal ve değerlendirme bölümleri ele alınmıştır. Buna ek olarak etkinliklerin kaynağına (öğretmen ve hazır) yer verilmiştir. Etkinliklerin eğitsel yönlerinin ele alındığı ikinci bölüm; öğretim yöntemleri boyutu, bilişsel gelişim alt boyutu, dil gelişimi alt boyutu, sosyal duygusal gelişim alt boyutu, motor gelişim alt boyutu ve öz bakım becerileri alt boyutu olarak altı boyutta ele alınmıştır.

Tablo 1 çalışma kapsamında incelenen drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin kaynağına göre sayısını göstermektedir.

Tablo 1.

Drama Etkinliklerinin Kaynağına Göre Sayısal Dağılımı

	F	%
Öğretmen	100	50
Hazır Etkinlik	100	50
Toplam	200	100

Okul öncesi eğitimi kurumlarında uygulanan eğitsel etkinlikler öğretmen tarafından hazırlanmakta ya da özel kuruluşlar tarafından öğretmenlere sağlanmaktadır. Tablo 1’de görüldüğü gibi bu çalışmanın kapsamını öğretmenler tarafından planlanmış 100 etkinlik (%50) ve özel kuruluşlar

tarafından sunulan 100 etkinlik (%50) oluşturmaktadır. Çalışmada toplam 200 etkinlik (%100) incelenmiştir.

Tablo 2 çalışma kapsamında ele alınan öğretmen tarafından planlanmış ve özel kuruluşlar tarafından sunulmuş drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin sayısal dağılımını göstermektedir.

Tablo 2.

Drama ve Bütünleştirilmiş Drama Etkinliklerinin Sayısal Dağılımı

	Öğretmen		Hazır		Dağılım	
	f	%	F	%	f	%
Drama Etkinliği	50	25	50	25	100	50
Bütünleştirilmiş Drama Etkinliği	50	25	50	25	100	50
Toplam	100	50	100	50	200	100

Okul öncesi eğitimi kurumlarında uygulanan drama etkinlikleri tek başına drama etkinliği olarak planlanabilir ya da başka bir ya da birden fazla etkinlik çeşidi ile bütünleştirilebilir. Tablo 2’de görüldüğü gibi, çalışma kapsamında incelenen etkinliklerden 50 etkinlik (%25) öğretmen tarafından planlanmış drama etkinliği, 50 etkinlik (%25) öğretmen tarafından planlanmış bütünleştirilmiş drama etkinliği, 50 etkinlik (%25) özel kuruluşlar tarafından sunulan hazır drama etkinliği ve 50 etkinlik (%25) özel kuruluşlar tarafından hazır olarak sunulan bütünleştirilmiş drama etkinlikleridir.

Tablo 3 çalışma kapsamında ele alınan drama etkinliklerinin hangi etkinlik çeşitleri ile bütünleştirildiğinin dağılımını göstermektedir.

Tablo 3.

Bütünleştirilmiş Drama Etkinliklerinin Dağılımı

	Öğretmen		Hazır		Dağılım	
	f	%	f	%	f	%
Oyun Etkinliği	6	7.9	9	18	15	11.9
Türkçe Etkinliği	21	27.6	23	46	44	34.9
Matematik Etkinliği	0	0	0	0	0	0
Sanat Etkinliği	24	31.6	5	10	29	23.0
Müzik Etkinliği	16	21.1	7	14	23	18.3
Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği	2	2.6	6	12	8	6.3
Hareket Etkinliği	1	1.3	0	0	1	0.8
Fen Etkinliği	6	7.9	0	0	6	4,8
Alan Gezisi	0	0	0	0	0	0
Toplam	76	100	50	100	126	100

Okul öncesi eğitimi kurumlarında uygulanan drama etkinlikleri diğer etkinlik çeşitleri ile bütünleştirilebilir. Tablo 3 drama ile bütünleştirilmiş etkinliklerin sayısal dağılımını göstermektedir. Buna göre öğretmen tarafından planlanmış 6 etkinlik (%7,9) oyun etkinliği, 21 etkinlik (%27,6) Türkçe etkinliği, 24 etkinlik (%31,6) sanat etkinliği, 16 etkinlik (%21,1) müzik etkinliği, 1 etkinlik (%1,3) hareket etkinliği, 2 etkinlik (%2,6) okuma yazmaya hazırlık etkinliği ve 6 etkinlik (%7,9) fen etkinliği ile bütünleştirilmiştir.

Tablo 3'e bakıldığında hazır drama etkinliklerinden 9 etkinliğin (%18) oyun etkinliği, 23 etkinliğin (%46) Türkçe etkinliği, 5 etkinliğin (%10) sanat etkinliği, 7 etkinliğin (%14) müzik etkinliği, 6 etkinliğin (%12) okuma yazmaya hazırlık etkinliği ile bütünleştirildiği belirlenmiştir.

Tablo 3'de görüldüğü gibi öğretmenlerin hazırladıkları bütünleştirilmiş drama etkinliklerinde matematik etkinliği ve alan gezisi ile bütünleştirilen drama etkinliği bulunmamaktadır (%0). Hazır olarak sunulan bütünleştirilmiş drama etkinliklerinde ise matematik etkinliği, hareket etkinliği, fen etkinliği ve alan gezisi ile bütünleştirilmiş etkinlik bulunmamaktadır (%0). Bununla birlikte, drama etkinliği ile en çok bütünleştirilen etkinlik çeşidinin öğretmenlerin hazırladıkları bütünleştirilmiş drama etkinliklerinde sanat etkinliği olduğu (%31,6), hazır sunulan bütünleştirilmiş drama etkinliklerinde ise Türkçe olduğu (%46) görülmüştür. Etkinliklerinin tamamına bakıldığında drama ile en fazla bütünleştirilen etkinlik çeşidinin Türkçe etkinliği (%34,9) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4 çalışma kapsamında ele alınan öğretmen tarafından planlanmış ve özel kuruluşlar tarafından hazır olarak sunulmuş drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin hangi yaş grubuna yönelik olarak hazırlandığını göstermektedir.

Tablo 4.

Yaş Dağılımı

	Öğretmen		Hazır		Dağılım	
	f	%	f	%	f	%
36-48 Ay	16	16	19	19	35	17,5
48-60 Ay	63	63	62	62	125	62,5
60-72 Ay	21	21	19	19	40	20
Toplam	100	100	100	100	200	100

Tablo 4'de görüldüğü gibi çalışma kapsamında incelenen öğretmen tarafından planlanmış 16 etkinlik (%16) 36-48 ay, 63 etkinlik (%63) 48-60 ay ve 21 etkinlik (%21) 60-72 ay

çocuklar için hazırlanmıştır. Hazır 19 etkinlik (%19) 36-48 ay, 62 etkinlik (%62) 48-60 ay ve 19 etkinlik (%19) 60-72 ay çocuklar için hazırlanmıştır.

Etkinliklerin genel yaş dağılımına bakıldığında, 35 etkinliğin (%17,5) 36-48 ay, 125 etkinliğin (%62,5) 48-60 ay ve 40 etkinliğin (%20) 60-72 ay çocuklar için hazırlandığı görülmüştür. Buna göre anaokulu ve anasınıflarında kullanılan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin yarısından fazlasının (%62,5) 48-60 ay çocuklara yönelik olarak hazırlandığı belirlenmiştir.

Tablo 5 çalışma kapsamında ele alınan öğretmen tarafından planlanmış ve özel kuruluşlar tarafından hazır olarak sunulmuş drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin uygulama grubu özelliklerini göstermektedir.

Tablo 5.

Uygulama Grubu Dağılımı

	Öğretmen		Hazır		Dağılım	
	f	%	f	%	f	%
Küçük Grup	4	4	11	11	15	7,5
Büyük Grup	94	94	83	83	177	88,5
Bireysel	2	2	6	6	8	4
Toplam	100	100	100	100	200	100

Tablo 5’de görüldüğü gibi çalışma kapsamında incelenen öğretmen tarafından planlanmış 4 etkinlik (%4) küçük grup, 94 etkinlik (%94) büyük grup ve 2 etkinlik ise (%2) bireysel etkinlik olarak planlanmıştır. Hazır olarak sunulan etkinliklerden 11 etkinlik (%11) küçük grup, 83 etkinlik (%83) büyük grup ve 6 etkinlik (%6) bireysel etkinlik olarak planlanmıştır.

Çalışma kapsamında incelenen etkinliklerin toplam dağılımına bakıldığında, drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinden 15 etkinliğin (%7,5) küçük grup, 177 etkinliğin (%88,5) büyük grup ve 8 etkinliğin (%4) bireysel etkinlik olarak hazırlandığı görülmüştür. Buna göre anaokulu ve anasınıflarında kullanılan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin yüksek bir oranda (%88,5) büyük gruplar ile uygulamak için planlandığı tespit edilmiştir. Küçük grup ve bireysel etkinlik planlarının sayıca eksik olduğu ve arttırılması gerektiği belirlenmiştir.

Tablo 6 çalışma kapsamında ele alınan öğretmen tarafından planlanmış ve özel kuruluşlar tarafından hazır olarak sunulmuş drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin uygulama alanı özelliklerini göstermektedir.

Tablo 6.

Uygulama Alanı Dağılımı

	Öğretmen		Hazır		Dağılım	
	f	%	F	%	f	%
Açık Hava Sınıf	1	1	1	1	2	1
Sınıf	99	99	99	99	198	99
Toplam	100	100	100	100	200	100

Tablo 6’da görüldüğü gibi çalışma kapsamında incelenen öğretmen tarafından planlanmış 1 etkinlik (%1) açık havada ve 99 etkinlik (%99) sınıf içinde uygulanmak üzere planlanmıştır. Hazır olarak sunulan etkinliklerden 1 etkinlik (%1) açık havada ve 99 etkinlik (%99) sınıf içinde uygulanmak üzere planlanmıştır.

Çalışma kapsamında incelenen etkinliklerin toplam dağılımına bakıldığında, incelenen drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinden 2 etkinlik (%2) açık havada ve 198 etkinlik (%99) sınıf içinde uygulanmak üzere planlanmıştır. Buna göre anaokulu ve anasınıflarında kullanılan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin yüksek bir oranda (%99) sınıf içi etkinlik olarak planlandığı belirlenmiştir. Drama etkinliklerinin doğası ve özellikle motor gelişim ile ilişkisi düşünüldüğünde açık havada uygulamak için drama etkinliklerinin planlanması gerektiği görülmüştür.

Tablo 7 çalışma kapsamında ele alınan öğretmen tarafından planlanmış ve özel kuruluşlar tarafından hazır olarak sunulmuş drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin MEB Okul Öncesi Eğitim Programı etkinlik formatında yer alan kazanım ve göstergeler, uyarılma, aile katılımı, değerlendirme ve materyal bölümlerinin dağılımını göstermektedir.

Tablo 7.

Etkinliklerin Format Özellikleri

	Öğretmen				Hazır				Dağılım			
	Var		Yok		Var		Yok		Var		Yok	
	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%	f	%
Kazanım Ve Göstergeler Bölümü	76	76	24	24	100	100	0	0	176	88	24	12
Materyal Bölümü	69	69	31	31	85	85	15	15	154	77	46	23
Değerlendirme Bölümü	69	69	31	31	96	96	4	4	165	82,5	35	17,5
Uyarılma Bölümü	7	7	93	93	29	29	71	71	36	18	164	82
Aile Katılımı Bölümü	25	25	75	75	44	44	56	56	69	34,5	131	65,5

Öğretmen etkinliği tf:100 =%100, Hazır etkinlik tf:100 =%100, Dağılım tf:200 =%100

Tablo 7’de görüldüğü gibi çalışma kapsamında incelenen drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinden öğretmen tarafından planlanmış 76 etkinlikte (%76) kazanım ve göstergeler bölümü planlanmış, 24 etkinlikte (%24) kazanım ve göstergeler bölümü planlanmamıştır. Hazır olarak sunulan 100 etkinliğin tamamında (%100) kazanım ve göstergeler bölümü planlanmıştır. Kazanım ve göstergeler bölümlerinin genel dağılımına bakıldığında, 176 etkinlikte (%88) kazanım ve göstergeler bölümü planlanmış iken, 24 etkinlikte ise (%12) kazanım ve göstergeler bölümünün planlanmadığı belirlenmiştir.

Materyal bölümüne bakıldığında, öğretmen tarafından planlanmış 69 etkinlik (%69) için gerekli materyallerin belirtilmiş olduğu, 31 etkinlikte (%31) etkinlik için gerekli materyallerin belirtilmediği belirlenmiştir. Hazır olarak sunulan 85 etkinlik (%85) için gerekli materyallerin belirtilmiş olduğu, 15 etkinlikte (%15) etkinlik için gerekli materyallerin belirtilmediği görülmüştür. Materyal bölümlerinin genel dağılımına bakıldığında 154 etkinlik (%77) için gerekli materyallerin belirtildiği, 46 etkinlikte ise (%23) etkinlik için gerekli materyallerin belirtilmediği görülmüştür.

Etkinliklerin değerlendirme boyutuna bakıldığında öğretmen tarafından planlanmış 69 etkinlikte (%69) değerlendirme bölümünün olduğu, 31 etkinlikte (%31) değerlendirme bölümünün olmadığı görülmüştür. Hazır olarak sunulan 96 etkinliğin (%96) değerlendirme bölümünün planlaması yapılmış, 4 etkinliğin (%4) değerlendirme bölümünün planlaması yapılmamıştır. Değerlendirme bölümlerinin genel dağılımına bakıldığında 165 etkinlikte (%82,5) değerlendirme bölümünün bulunduğu, 35 etkinlikte ise (%17,5) değerlendirme bölümünün planlanmadığı belirlenmiştir.

Uyarlama bölümüne bakıldığında öğretmen tarafından planlanmış 7 etkinliğin (%7) uyarlama bölümünün planlaması yapılmış, 93 etkinliğin (%93) uyarlama bölümünün planlaması yapılmamıştır. Hazır olarak sunulan 29 etkinliğin (%29) uyarlama bölümünün planlaması yapılmış, 71 etkinliğin (%71) uyarlama bölümünün planlaması yapılmamıştır. Uyarlama bölümlerinin genel dağılımına bakıldığında 36 etkinliğin (%18) uyarlama bölümü planlaması olduğu, 164 etkinliğin ise (%82) uyarlama bölümünün planlamasının olmadığı belirlenmiştir.

Aile katılımı bölümüne bakıldığında, öğretmen tarafından planlanmış 25 etkinliğin (%25) aile katılım planlaması yapılmış, 75 etkinliğin (%75) aile katılım planlaması yapılmamıştır. Hazır olarak sunulan etkinliklerden 44 etkinliğin (%44) aile katılım planlaması yapılmış, 56 etkinliğin (%56) aile katılım planlaması yapılmamıştır. Aile katılımı bölümlerinin genel

dağılımına bakıldığında 69 etkinliğin (%34,5) aile katılımı bölümü planlaması olduğu, 131 etkinliğin ise (%65,5) aile katılımı bölümü planlamasının olmadığı belirlenmiştir.

Buna göre kazanım ve göstergeler bölümü (%88) en fazla hazırlanan bölüm olmakla birlikte, bunu değerlendirme bölümü (%82,5) ve materyal bölümü (%77) izlemektedir. Uyarlama bölümünün ise en az (%18) planlanan bölüm olduğu bulunmuştur.

MEB Okul Öncesi Eğitim Programına göre etkinlik planlarının hazırlanması zorunlu bölümlerinin büyük oranda hazırlandığı belirlenmiştir. Uyarlama bölümünün sadece sınıfında kaynaştırma öğrencisi olan öğretmenler tarafından zorunlu olarak planlanması gerektiğinden, hazır etkinlik planlarında ise hangi tip kaynaştırma öğrencisi olduğu bilinemediğinden bu bölümün planlanmasının düşük olması beklenen bir durumdur. Ancak hazır etkinlik planı kullanan öğretmenler kaynaştırma öğrencisi için bu bölümü kendisi doldurmalıdır.

Tablo 8 çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin öğretim yöntemleri alt boyutu maddelerinin dağılımını göstermektedir. Bu tabloda etkinlikler öğretmen tarafından hazırlanmış ve hazır sunulmuş plan olmak üzere iki kısımda incelenmiştir.

Tablo 8. Öğretim Yöntemleri Alt Boyutu Maddelerinin Dağılımı

		Öğretmen								Hazır							
		Var		Yetersiz		Yok		Toplam		Var		Yetersiz		Yok		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Kazanım ve göstergelerin süreçte gerçekleşmesi	20	20	44	44	36	36	100	100	29	29	46	46	25	25	100	100
2	Etkinliğin öğrenci merkezli olması	17	17	13	13	70	70	100	100	20	20	23	23	57	57	100	100
3	Etkinliğin ısınma bölümü olması	19	19	26	26	55	55	100	100	19	19	10	10	71	71	100	100
4	Etkinliğin canlandırma bölümü olması	15	15	70	70	15	15	100	100	23	23	56	56	21	21	100	100
5	Etkinliğin değerlendirme bölümü olması	24	24	32	32	44	44	100	100	39	39	46	46	15	15	100	100
6	Görevlerin görseller ya da ipuçları ile desteklenmesi	42	42	26	26	32	32	100	100	42	42	26	26	32	32	100	100
7	Etkinlik sürecinde ürün ortaya çıkması	19	19	23	23	58	58	100	100	37	37	18	18	45	45	100	100

Tablo 8 drama ve bütünleştirilmiş drama etkinlikleri değerlendirme formunun öğretim yöntemleri alt boyutunu göstermektedir. Öğretim yöntemleri alt boyutunun birinci maddesi 'kazanım ve göstergelerin süreçte gerçekleşmesi' ilkesidir. Tablo 8'e göre öğretmen tarafından planlanan 20 etkinlikte (%20) kazanım ve göstergelerin süreçte gerçekleştiği bulunmuştur. 44

etkinlikte (%44) kazanım ve göstergelerin süreçte gerçekleşmesinin yetersiz olduğu ve 36 etkinlikte (%36) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 29 etkinlikte (%29) kazanım ve göstergelerin süreçte gerçekleşmesinin yeterli olduğu, 46 etkinlikte (%46) kazanım ve göstergelerin süreçte gerçekleşmesinin yetersiz olduğu ve 25 etkinlikte ise (%25) bu maddenin ele alınmadığı belirlenmiştir.

Öğretim yöntemleri alt boyutunun ikinci maddesi ‘etkinliğin öğrenci merkezli olması’ ilkesidir. Tablo 8’e göre öğretmen tarafından planlanan 17 etkinliğin (%17) öğrenci merkezli olarak planlandığı bulunmuştur. 13 etkinlikte (%13) bu maddenin yetersiz olduğu ve 70 etkinliğin (%70) öğrenci merkezli olarak planlanmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 20 etkinliğin (%20) öğrenci merkezli olarak planlandığı, 23 etkinlikte (%23) bu maddenin yetersiz olduğu ve 57 etkinliğin ise (%57) öğrenci merkezli olarak planlanmadığı belirlenmiştir.

Öğretim yöntemleri alt boyutunun üçüncü maddesi ‘etkinliğin ısınma bölümü olması’ ilkesidir. Tablo 8’e göre öğretmen tarafından planlanan 19 etkinlikte (%19) ısınma bölümüne yeterli düzeyde yer verildiği görülmüştür. 26 etkinlikte (%26) ısınma bölümünün yetersiz olduğu, 55 etkinlikte (%55) ısınma bölümünün ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 19 etkinlikte (%19) ısınma bölümüne yeterli düzeyde yer verildiği, 10 etkinlikte (%10) ısınma bölümünün yetersiz olduğu ve 71 etkinlikte ise (%71) ısınma bölümünün ele alınmadığı belirlenmiştir.

Öğretim yöntemleri alt boyutunun dördüncü maddesi ‘etkinliğin canlandırma bölümü olması’ ilkesidir. Tablo 8’e göre öğretmen tarafından planlanan 15 etkinlikte (%15) canlandırma bölümüne yeterli düzeyde yer verilmiştir. 70 etkinlikte (%70) canlandırma bölümünün yetersiz olduğu ve 15 etkinlikte (%15) canlandırma bölümünün ele alınmadığı bulunmuştur. Hazır etkinliklere bakıldığında 23 etkinlikte (%23) canlandırma bölümünün yeterli olarak ele alındığı 56 etkinlikte (%56) canlandırma bölümünün yetersiz olduğu ve 21 etkinlikte (%21) canlandırma bölümünün ele alınmadığı görülmüştür.

Öğretim yöntemleri alt boyutunun beşinci maddesi ‘etkinliğin değerlendirme bölümü olması’ ilkesidir. Tablo 8’e göre öğretmen tarafından planlanan 24 etkinlikte (%24) değerlendirme bölümünün yeterli düzeyde yer aldığı, 32 etkinlikte (%32) değerlendirme bölümünün yetersiz olduğu ve 44 etkinlikte (%44) değerlendirme bölümünün ele alınmadığı bulunmuştur. Hazır etkinliklere bakıldığında 39 etkinlikte (%39) değerlendirme bölümünün

yeterli düzeyde yer aldığı, 46 etkinlikte (%46) değerlendirme bölümünün yetersiz olduğu ve 15 etkinlikte ise (%15) değerlendirme bölümünün ele alınmadığı belirlenmiştir.

Öğretim yöntemleri alt boyutunun altıncı maddesi ‘görevlerin görseller ya da ipuçları ile desteklenmesi’ ilkesidir. Tablo 8’e göre öğretmen tarafından planlanan 42 etkinlikte (%42) etkinlik içi görevlerin görseller ya da ipuçları ile yeterli düzeyde desteklendiği bulunmuştur. 26 etkinlikte (%26) görevlerin görseller ya da ipuçları ile desteklenmesinin yetersiz olduğu ve 32 etkinlikte (%32) etkinlik içi görevlerin görseller ya da ipuçları ile desteklenmediği görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 42 etkinlikte (%42) etkinlik içi görevlerin görseller ya da ipuçları ile yeterli düzeyde desteklendiği, 26 etkinlikte (%26) görevlerin görseller ya da ipuçları ile desteklenmesinin yetersiz olduğu ve 32 etkinlikte ise (%32) görevlerin görseller ya da ipuçları ile desteklenmediği belirlenmiştir.

Öğretim yöntemleri alt boyutunun yedinci maddesi ‘etkinlik sürecinde ürün ortaya çıkması’ ilkesidir. Tablo 8’e göre öğretmen tarafından planlanan 19 etkinlikte (%19) etkinlik sürecinde yeterli düzeyde bir ürün ortaya çıkarıldığı, 23 etkinlikte (%23) etkinlik sürecinde ortaya çıkarılan ürünün yetersiz olduğu ve 58 etkinlikte (%58) etkinlik sürecinde herhangi bir ürün ortaya çıkarılmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 37 etkinlikte (%37) etkinlik sürecinde yeterli düzeyde bir ürün ortaya çıkarıldığı, 18 etkinlikte (%18) etkinlik sürecinde ortaya çıkarılan ürünün yetersiz olduğu ve 45 etkinlikte ise (%45) etkinlik sürecinin bir ürün ile tamamlanmadığı görülmüştür.

Okul öncesi eğitimde planlanan bir drama etkinliği ısınma, canlandırma ve değerlendirme basamaklarına sahiptir. Öğretim yöntemleri alt boyutuna bakıldığında özellikle ısınma ve değerlendirme basamaklarının eksik planlandığı görülmüştür. Bu durum drama etkinliklerinden beklenen faydaya ulaşılmasını zorlaştıracaktır.

Tablo 9 çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin öğretim yöntemleri alt boyutunun t testi sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 9.

Öğretim Yöntemleri Alt Boyutu t Testi

Grup	n	\bar{x}	σ	t	p
Öğretmen	100	1,78	.69	1,39	.16
Hazır	100	1,91			

$p \leq 0.05$

Tablo 9’da drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin öğretim yöntemleri alt boyutunun etkinlik kaynağına göre farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Bu amaçla öğretmen tarafından hazırlanan ve hazır sunulan etkinlik grupları arasında bağımsız t testi uygulanmıştır. İki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark ($p \geq 0.05$) bulunmamıştır. Buna göre öğretmen tarafından hazırlanan ve hazır olarak kullanılan drama etkinlik planlarının öğretim yöntemleri alt boyutu benzer niteliklere sahiptir.

Tablo 10 çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin bilişsel gelişim alt boyutu maddelerinin dağılımını göstermektedir. Bu tabloda etkinlikler öğretmen tarafından hazırlanmış ve hazır plan olmak üzere iki bölümde incelenmiştir.

Tablo 10.

Bilişsel Gelişim Alt Boyutu Maddelerinin Dağılımı

		Öğretmen						Hazır									
		Var		Yetersiz		Yok		Toplam		Var		Yetersiz		Yok		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Nesne/durum/olaya dikkatini verir.	7	7	8	8	85	85	100	100	21	21	10	10	69	69	100	100
2	Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur.	0	0	1	1	99	99	100	100	3	3	1	1	96	96	100	100
3	Algıladıklarını hatırlar.	3	3	4	4	93	93	100	100	3	3	4	4	93	93	100	100
4	Nesne veya varlıkları gözlemler.	1	1	3	3	96	96	100	100	2	2	2	2	96	96	100	100
5	Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular.	0	0	3	3	97	97	100	100	0	0	4	4	96	96	100	100
6	Neden-sonuç ilişkisi kurar.	1	1	0	0	99	99	100	100	9	9	2	2	89	89	100	100
7	Zamanla ilgili kavramları açıklar.	1	1	0	0	99	99	100	100	0	0	0	0	100	100	100	100
8	Problem durumlarına çözüm üretir.	2	2	1	1	97	97	100	100	5	5	4	4	91	91	100	100
9	Diğer	1	1	3	3	96	96	100	100	2	2	6	6	92	92	100	100

Tablo 10 drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin bilişsel gelişim alt boyutu maddelerinin dağılımını göstermektedir. Bilişsel gelişim alt boyutunun ilk maddesi ‘nesne/durum/olaya dikkatini verir’ kazanımıdır. Tablo 10’a göre öğretmen tarafından hazırlanan 7 etkinlikte (%7) nesne/durum/olaya dikkatini verir kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 8 etkinlikte (%8) nesne/durum/olaya dikkatini verir kazanımının yetersiz olduğu, 85 etkinlikte (%85) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 21 etkinlikte (%21) nesne/durum/olaya dikkatini verir kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 10 etkinlikte (%10) nesne/durum/olaya dikkatini verir kazanımının yetersiz olduğu, 69 etkinlikte (%69) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Bilişsel gelişim alt boyutunun ikinci maddesi ‘nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur’ kazanımıdır. Tablo 10’a bakıldığında öğretmen tarafından hazırlanan etkinliklerde nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 1 etkinlikte (%1) nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur kazanımının yetersiz olarak ele alındığı, 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 3 etkinlikte (%3) nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 1 etkinlikte (%1) nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur kazanımının yetersiz olduğu, 96 etkinlikte (%96) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Bilişsel gelişim alt boyutunun üçüncü maddesi ‘algıladıklarını hatırlar’ kazanımıdır. Tablo 10’a bakıldığında öğretmen tarafından hazırlanan 3 etkinlikte (%3) algıladıklarını hatırlar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 4 etkinlikte (%4) algıladıklarını hatırlar kazanımının yetersiz olduğu, 93 etkinlikte (%93) algıladıklarını hatırlar kazanımının ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 3 etkinlikte (%3) algıladıklarını hatırlar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 4 etkinlikte (%4) algıladıklarını hatırlar kazanımının yetersiz olduğu, 93 etkinlikte (%93) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Bilişsel gelişim alt boyutunun dördüncü maddesi ‘nesne veya varlıkları gözlemler’ kazanımıdır. Tablo 10’a bakıldığında öğretmen tarafından hazırlanan 1 etkinlikte (%1) nesne veya varlıkları gözlemler kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 3 etkinlikte (%3) nesne veya varlıkları gözlemler kazanımının yetersiz olarak ele alındığı, 96 etkinlikte (%96) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 2 etkinlikte (%2) nesne veya varlıkları gözlemler kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 2 etkinlikte (%2) nesne veya varlıkları gözlemler kazanımının yetersiz olduğu, 96 etkinlikte (%96) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Bilişsel gelişim alt boyutunun beşinci maddesi ‘mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular’ kazanımıdır. Tablo 10’a bakıldığında öğretmen tarafından hazırlanan etkinliklerde mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinliğin bulunmadığı (%0), 3 etkinlikte (%3) mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular kazanımının yetersiz olarak ele alındığı, 97 etkinlikte (%97) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinliğin bulunmadığı (%0), 4 etkinlikte (%4)

mekânda konuyla ilgili yönergeleri uygular kazanımının yetersiz olarak ele alındığı, 96 etkinlikte (%96) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Bilişsel gelişim alt boyutunun altıncı maddesi ‘neden-sonuç ilişkisi kurar’ kazanımıdır. Tablo 10’a bakıldığında öğretmen tarafından hazırlanan 1 etkinlikte (%1) neden-sonuç ilişkisi kurar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, neden-sonuç ilişkisi kurar kazanımının yetersiz olarak değerlendirilebileceği etkinlik bulunmadığı (%0), 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 9 etkinlikte (%9) neden-sonuç ilişkisi kurar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 2 etkinlikte (%2) neden-sonuç ilişkisi kurar kazanımının yetersiz olarak değerlendirilebileceği, 89 etkinlikte (%89) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Bilişsel gelişim alt boyutunun yedinci maddesi ‘zamanla ilgili kavramları açıklar’ kazanımıdır. Tablo 10’a bakıldığında öğretmen tarafından hazırlanan 1 etkinlikte (%1) zamanla ilgili kavramları açıklar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, zamanla ilgili kavramları açıklamanın yetersiz olarak değerlendirilebileceği etkinlik bulunmadığı (%0), 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında zamanla ilgili kavramları açıklamanın ele alındığı etkinlik bulunmadığı görülmüştür (%0). İncelenen 100 etkinlikte de (%100) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Bilişsel gelişim alt boyutunun sekizinci maddesi ‘problem durumlarına çözüm üretir’ kazanımıdır. Tablo 10’a bakıldığında öğretmen tarafından hazırlanan 2 etkinlikte (%2) problem durumlarına çözüm üretir kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 1 etkinlikte (%1) problem durumlarına çözüm üretir kazanımının yetersiz olduğu, 97 etkinlikte (%97) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 5 etkinlikte (%5) problem durumlarına çözüm üretir kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 4 etkinlikte (%4) problem durumlarına çözüm üretir kazanımının yetersiz olduğu, 91 etkinlikte (%91) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Bilişsel gelişim alt boyutunun dokuzuncu maddesi tek tek ele alınan kazanımlar dışında kalan kazanımları ifade eden ‘diğer’ maddesidir. Tablo 10’a bakıldığında öğretmen tarafından hazırlanan 1 etkinlikte (%1) bahsi geçen kazanımların yeterli olarak ele alındığı, 3 etkinlikte (%3) bu kazanımların yetersiz olarak ele alındığı, 96 etkinlikte (%96) bu maddelerin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 2 etkinlikte (%2) diğer kazanımların yeterli olarak ele alındığı, 6 etkinlikte (%6) yetersiz olduğu, 92 etkinlikte (%92) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Bilişsel gelişim alt boyutu maddeleri incelendiğinde MEB Okul

Öncesi Eğitim Programında yer alan kazanım ve göstergelerin eşit bir dağılımla ele alınmadığı görülmüştür. Bilişsel gelişim bütüncül olarak düşünüldüğünde bu durum çocuklara eksik katkı sağlayacaktır.

Tablo 11 çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin bilişsel gelişim alt boyutunun t testi sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 11.

Bilişsel Gelişim Alt Boyutu t Testi

Grup	n	\bar{x}	σ	t	p
Öğretmen	100	1,06	.23	3,31	.00*
Hazır	100	1,20			

$p \leq 0.05$

Tablo 11’de çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin bilişsel gelişim alt boyutunun etkinlik kaynağına göre farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Bu amaçla öğretmen tarafından hazırlanan ve hazır sunulan etkinlik grupları arası bağımsız t testi uygulanmıştır. İki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark ($p \leq 0.05$) bulunduğu tespit edilmiştir. Sonuçlar hazır planların öğretmenler tarafından hazırlanan planlara göre bilişsel gelişim alt boyutunda daha yeterli olduğunu ortaya koymuştur.

Tablo 12 çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin dil gelişimi alt boyutu maddelerinin dağılımını göstermektedir. Bu tabloda etkinlikler öğretmen tarafından hazırlanmış ve hazır plan olmak üzere iki bölümde incelenmiştir.

Tablo 12.

Dil Gelişimi Alt Boyutu Maddelerinin Dağılımı

	Öğretmen								Hazır							
	Var		Yetersiz		Yok		Toplam		Var		Yetersiz		Yok		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1 Sesini uygun kullanır.	1	1	2	2	97	97	100	100	3	3	6	6	91	91	100	100
2 Söz dizimi kurallarına göre cümle kurar.	0	0	1	1	99	99	100	100	1	1	4	4	95	95	100	100
3 Konuşurken dil bilgisi yapılarını kullanır.	0	0	1	1	99	99	100	100	0	0	1	1	99	99	100	100
4 Dili iletişim amacıyla kullanır.	5	5	9	9	86	86	100	100	13	13	14	14	73	73	100	100
5 Sözcük dağarcığını geliştirir.	1	1	2	2	97	97	100	100	6	6	3	3	91	91	100	100
6 Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.	10	10	14	14	76	76	100	100	29	29	17	17	54	54	100	100
7 Görsel materyalleri okur.	2	2	1	1	97	97	100	100	1	1	5	5	94	94	100	100
8 Diğer	5	5	6	6	89	89	100	100	12	12	16	16	72	72	100	100

Tablo 12 drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin dil gelişimi alt boyutunu göstermektedir. Dil gelişim alt boyutunun ilk maddesi ‘sesini uygun kullanır’ kazanımıdır. Tablo 12’ye göre öğretmen tarafından hazırlanan 1 etkinlikte (%1) sesini uygun kullanır kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 2 etkinlikte (%2) sesini uygun kullanır kazanımının yetersiz olduğu, 97 etkinlikte (%97) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 3 etkinlikte (%3) sesini uygun kullanır kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 6 etkinlikte (%6) sesini uygun kullanır kazanımının yetersiz olduğu, 91 etkinlikte (%91) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Dil gelişimi alt boyutunun ikinci maddesi ‘söz dizimi kurallarına göre cümle kurar’ kazanımıdır. Tablo 12’ye bakıldığında öğretmen tarafından hazırlanan etkinliklerde söz dizimi kurallarına göre cümle kurar kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 1 etkinlikte (%1) söz dizimi kurallarına göre cümle kurar kazanımının yetersiz olduğu, 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 1 etkinlikte (%1) söz dizimi kurallarına göre cümle kurar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 4 etkinlikte (%4) söz dizimi kurallarına göre cümle kurar kazanımının yetersiz olduğu, 95 etkinlikte (%95) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Dil gelişimi alt boyutunun üçüncü maddesi ‘konuşurken dil bilgisi yapılarını kullanır’ kazanımıdır. Tablo 12’ye bakıldığında öğretmen tarafından hazırlanan etkinliklerde konuşurken dil bilgisi yapılarını kullanır kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 1 etkinlikte (%1) konuşurken dil bilgisi yapılarını kullanır kazanımının yetersiz olduğu, 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında konuşurken dil bilgisi yapılarını kullanır kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 1 etkinlikte (%1) konuşurken dil bilgisi yapılarını kullanır kazanımının yetersiz olduğu, 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Dil gelişim alt boyutunun dördüncü maddesi ‘dili iletişim amacıyla kullanır’ kazanımıdır. Tablo 12’ye göre öğretmen tarafından hazırlanan 5 etkinlikte (%5) dili iletişim amacıyla kullanır kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 9 etkinlikte (%9) dili iletişim amacıyla kullanır kazanımının yetersiz olduğu, 86 etkinlikte (%86) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 13 etkinlikte (%13) dili iletişim amacıyla kullanır kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 14 etkinlikte (%14) dili iletişim amacıyla

kullanır kazanımının yetersiz olduğu, 73 etkinlikte (%73) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Dil gelişim alt boyutunun beşinci maddesi ‘sözcük dağarcığını geliştirir’ kazanımıdır. Tablo 12’ye göre öğretmen tarafından hazırlanan 1 etkinlikte (%1) sözcük dağarcığını geliştirir kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 2 etkinlikte (%2) sözcük dağarcığını geliştirir kazanımının yetersiz olduğu, 97 etkinlikte (%97) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 6 etkinlikte (%6) sözcük dağarcığını geliştirir kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 3 etkinlikte (%3) sözcük dağarcığını geliştirir kazanımının yetersiz olarak ele alındığı, 91 etkinlikte (%91) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Dil gelişim alt boyutunun altıncı maddesi ‘dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder’ kazanımıdır. Tablo 12’ye göre öğretmen tarafından hazırlanan 10 etkinlikte (%10) dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 14 etkinlikte (%14) dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder kazanımının yetersiz olduğu, 76 etkinlikte (%76) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 29 etkinlikte (%29) dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 17 etkinlikte (%17) dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder kazanımının yetersiz olduğu, 54 etkinlikte (%54) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Dil gelişim alt boyutunun yedinci maddesi ‘görsel materyalleri okur’ kazanımıdır. Tablo 12’ye göre öğretmen tarafından hazırlanan 2 etkinlikte (%2) görsel materyalleri okur kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 1 etkinlikte (%1) görsel materyalleri okur kazanımının yetersiz olduğu, 97 etkinlikte (%97) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 1 etkinlikte (%1) görsel materyalleri okur kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 5 etkinlikte (%5) görsel materyalleri okur kazanımının yetersiz olduğu, 94 etkinlikte (%94) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Dil gelişim alt boyutunun sekizinci maddesi tek tek ele alınan kazanımlar dışında kalan kazanımları ifade eden ‘diğer’ maddesidir. Tablo 12’ye göre öğretmen tarafından hazırlanan 5 etkinlikte (%5) diğer kazanımların yeterli olarak ele alındığı, 6 etkinlikte (%6) diğer kazanımların yetersiz olduğu, 89 etkinlikte (%89) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 12 etkinlikte (%12) diğer kazanımların yeterli olarak ele alındığı, 16 etkinlikte (%16) diğer kazanımların yetersiz olarak ele alındığı, 72 etkinlikte (%72) bu kazanımların ele alınmadığı görülmüştür. Dil gelişimi alt boyutu maddeleri

incelendiğinde MEB Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan kazanım ve göstergelerin eşit bir dağılımla ele alınmadığı görülmüştür. Dil gelişimi bütüncül olarak düşünüldüğünde bu durum çocuklara eksik katkı sağlayacaktır.

Tablo 13 çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin dil gelişimi alt boyutunun t testi sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 13.

Dil Gelişimi Alt Boyutu t Testi

Grup	n	\bar{x}	σ	t	p
Öğretmen	100	1,10	.27	3,62	.00*
Hazır	100	1,29			

$p \leq 0.05$

Tablo 13’de çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin dil gelişimi alt boyutunun etkinlik kaynağına göre farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Bu amaçla dağılımın normalleştirme işlemi yapılarak, öğretmen tarafından hazırlanan ve hazır sunulan etkinlik grupları arası bağımsız t testi uygulanmıştır. İki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark ($p \leq 0.05$) bulunduğu tespit edilmiştir. Sonuçlar hazır planların öğretmenler tarafından hazırlanan planlara göre dil gelişimi alt boyutunda daha yeterli olduğunu ortaya koymuştur.

Tablo 14 çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin sosyal duygusal gelişim alt boyutunu maddelerinin dağılımını göstermektedir. Bu tabloda etkinlikler öğretmen tarafından hazırlanmış ve hazır plan olmak üzere iki bölümde incelenmiştir.

Tablo 14.

Sosyal Duygusal Gelişim Alt Boyutu Maddelerinin Dağılımı

	Öğretmen								Hazır							
	Var		Yetersiz		Yok		Toplam		Var		Yetersiz		Yok		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1 Kendisine ait özellikleri tanıtır.	1	1	1	1	98	98	100	100	5	5	0	0	95	95	100	100
2 Ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır.	1	1	0	0	99	99	100	100	2	2	0	0	98	98	100	100
3 Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.	8	8	4	4	88	88	100	100	20	20	6	6	74	74	100	100
4 Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.	3	3	5	5	92	92	100	100	4	4	2	2	94	94	100	100
5 Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.	2	2	1	1	97	97	100	100	1	1	4	4	95	95	100	100
6 Kendisinin ve başkalarının haklarını korur.	0	0	0	0	100	100	100	100	0	0	1	1	99	99	100	100
7 Bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler.	0	0	0	0	100	100	100	100	0	0	2	2	98	98	100	100
8 Farklılıklara saygı gösterir.	1	1	0	0	99	99	100	100	0	0	1	1	99	99	100	100
9 Farklı kültürel özellikleri açıklar.	0	0	0	0	100	100	100	100	0	0	0	0	100	100	100	100
10 Değişik ortamlardaki kurallara uyar.	0	0	1	1	99	99	100	100	0	0	1	1	99	99	100	100
11 Estetik değerleri korur.	0	0	2	2	98	98	100	100	0	0	0	0	100	100	100	100
12 Kendine güvenir.	0	0	3	3	97	97	100	100	3	3	7	7	90	90	100	100
13 Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar.	4	4	0	0	96	96	100	100	1	1	0	0	99	99	100	100
14 Başkalarıyla sorunlarını çözer.	0	0	6	6	94	94	100	100	0	0	1	1	99	99	100	100
15 Diğer	1	1	2	2	97	97	100	100	2	2	2	2	96	96	100	100

Tablo 14 drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin sosyal duygusal gelişim alt boyutunu göstermektedir. Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun ilk maddesi ‘kendisine ait özellikleri tanıtır’ kazanımıdır. Tablo 14’e göre öğretmen tarafından hazırlanan 1 etkinlikte (%1) kendisine ait özellikleri tanıtır kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 1 etkinlikte (%1) kendisine ait özellikleri tanıtır kazanımının yetersiz olduğu, 98 etkinlikte (%98) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 5 etkinlikte (%5) kendisine ait özellikleri tanıtır kazanımının yeterli olarak ele alındığı, kendisine ait özellikleri tanıtır kazanımının yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 95 etkinlikte (%95) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun ikinci maddesi ‘ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır’ kazanımıdır. Tablo 14’e göre öğretmen tarafından hazırlanan 1 etkinlikte (%1) ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır kazanımının yeterli olarak ele alındığı, ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır kazanımının yetersiz olduğu etkinlik bulunmadığı (%0), 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 2 etkinlikte (%2) ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır kazanımının yeterli olarak ele alındığı, ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır kazanımının yetersiz

olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 98 etkinlikte (%98) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun üçüncü maddesi ‘kendini yaratıcı yollarla ifade eder’ kazanımıdır. Tablo 14’e göre öğretmen tarafından hazırlanan 8 etkinlikte (%8) kendini yaratıcı yollarla ifade eder kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 4 etkinlikte (%4) kendini yaratıcı yollarla ifade eder kazanımının yetersiz olduğu, 88 etkinlikte (%88) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 20 etkinlikte (%20) kendini yaratıcı yollarla ifade eder kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 6 etkinlikte (%6) kendini yaratıcı yollarla ifade eder kazanımının yetersiz olduğu, 74 etkinlikte (%74) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun dördüncü maddesi ‘bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar’ kazanımıdır. Tablo 14’e göre öğretmen tarafından hazırlanan 3 etkinlikte (%3) bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 5 etkinlikte (%5) bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar kazanımının yetersiz olduğu, 92 etkinlikte (%92) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 4 etkinlikte (%4) bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 2 etkinlikte (%2) bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar kazanımının yetersiz olduğu, 94 etkinlikte (%94) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun beşinci maddesi ‘bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir’ kazanımıdır. Tablo 14’e göre öğretmen tarafından hazırlanan 2 etkinlikte (%2) bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 1 etkinlikte (%1) bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir kazanımının yetersiz olduğu, 97 etkinlikte (%97) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 1 etkinlikte (%1) bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 4 etkinlikte (%4) bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir kazanımının yetersiz olduğu, 95 etkinlikte (%95) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun altıncı maddesi ‘kendisinin ve başkalarının haklarını korur’ kazanımıdır. Tablo 14’e göre öğretmen tarafından hazırlanan etkinliklerde kendisinin ve başkalarının haklarını korur kazanımının yeterli ya da yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), incelenen 100 etkinlikte de (%100) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Hazır etkinliklere bakıldığında kendisinin ve başkalarının haklarını korur kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 1 etkinlikte (%1) kendisinin ve başkalarının haklarını korur kazanımının yetersiz olarak ele alındığı, 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun yedinci maddesi ‘bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler’ kazanımıdır. Tablo 14’e göre öğretmen tarafından hazırlanan etkinliklerde bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler kazanımının yeterli ya da yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 100 etkinlikte (%100) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 2 etkinlikte (%2) bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler kazanımının yetersiz olduğu, 98 etkinlikte (%98) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun sekizinci maddesi ‘farklılıklara saygı gösterir’ kazanımıdır. Tablo 14’e göre öğretmen tarafından hazırlanan 1 etkinlikte (%1) farklılıklara saygı gösterir kazanımının yeterli olarak ele alındığı, farklılıklara saygı gösterir kazanımının yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında farklılıklara saygı gösterir kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 1 etkinlikte (%1) farklılıklara saygı gösterir kazanımının yetersiz olduğu, 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun dokuzuncu maddesi ‘farklı kültürel özellikleri açıklar’ kazanımıdır. Tablo 14’e göre öğretmen tarafından hazırlanan etkinliklerde farklı kültürel özellikleri açıklar kazanımının yeterli ya da yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 100 etkinlikte (%100) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında farklı kültürel özellikleri açıklar kazanımının yeterli ya da yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 100 etkinlikte (%100) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun onuncu maddesi ‘değişik ortamlardaki kurallara uyar’ kazanımıdır. Tablo 14’e göre öğretmen tarafından hazırlanan etkinliklerde değişik ortamlardaki kurallara uyar kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 1 etkinlikte (%1) değişik ortamlardaki kurallara uyar kazanımının yetersiz olduğu, 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında değişik ortamlardaki kurallara uyar kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 1 etkinlikte (%1) değişik

ortamlardaki kurallara uyar kazanımının yetersiz olduğu, 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun on birinci maddesi ‘estetik değerleri korur’ kazanımıdır. Tablo 14’e göre öğretmen tarafından hazırlanan etkinliklerde estetik değerleri korur kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 2 etkinlikte (%2) estetik değerleri korur kazanımının yetersiz olduğu, 98 etkinlikte (%98) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında estetik değerleri korur kazanımının yeterli ya da yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 100 etkinlikte (%100) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun on ikinci maddesi ‘kendine güvenir’ kazanımıdır. Tablo 14’e göre öğretmen tarafından hazırlanan etkinliklerde kendine güvenir kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 3 etkinlikte (%3) kendine güvenir kazanımının yetersiz olduğu, 97 etkinlikte (%97) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 3 etkinlikte (%3) kendine güvenir kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 7 etkinlikte (%7) kendine güvenir kazanımının yetersiz olduğu, 90 etkinlikte (%90) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun on üçüncü maddesi ‘toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar’ kazanımıdır. Tablo 14’e göre öğretmen tarafından hazırlanan 4 etkinlikte (%4) toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar kazanımının yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 96 etkinlikte (%96) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 1 etkinlikte (%1) toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar kazanımının yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun on dördüncü maddesi ‘başkalarıyla sorunlarını çözer’ kazanımıdır. Tablo 14’e göre öğretmen tarafından hazırlanan etkinliklerde başkalarıyla sorunlarını çözer kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 6 etkinlikte (%6) başkalarıyla sorunlarını çözer kazanımının yetersiz olduğu, 94 etkinlikte (%94) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında başkalarıyla sorunlarını çözer kazanımının

yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 1 etkinlikte (%1) başkalarıyla sorunlarını çözer kazanımının yetersiz olduğu, 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun on beşinci maddesi tek tek ele alınan kazanımlar dışında kalan kazanımları ifade eden ‘diğer’ maddesidir. Tablo 14’e göre öğretmen tarafından hazırlanan 1 etkinlikte (%1) diğer kazanımların yeterli olarak ele alındığı, 2 etkinlikte (%2) diğer kazanımların yetersiz olduğu, 97 etkinlikte (%97) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 2 etkinlikte (%2) diğer kazanımların yeterli olarak ele alındığı, 2 etkinlikte (%2) diğer kazanımların yetersiz olduğu, 96 etkinlikte (%96) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Sosyal duygusal gelişim alt boyutu maddeleri incelendiğinde MEB Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan kazanım ve göstergelerin dengesiz bir dağılımla ele alındığı görülmüştür. Sosyal duygusal gelişim bütüncül olarak düşünüldüğünde bu durum çocuklara eksik katkı sağlayacaktır.

Tablo 15 çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin sosyal duygusal gelişim alt boyutunun t testi sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 15.

Sosyal Duygusal Gelişim Alt Boyutu t Testi

Grup	n	\bar{x}	σ	t	p
Öğretmen	100	1,04	.17	6,38	.00*
Hazır	100	1,42			

$p \leq 0.05$

Tablo 15’de çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin sosyal duygusal gelişim alt boyutunun etkinlik kaynağına göre farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Bu amaçla dağılımın normalleştirme işlemi yapılarak, öğretmen tarafından hazırlanan ve hazır sunulan etkinlik grupları arası bağımsız t testi uygulanmıştır. İki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark ($p \leq 0.05$) bulunduğu tespit edilmiştir. Sonuçlar hazır planların öğretmenler tarafından hazırlanan planlara göre sosyal duygusal gelişim alt boyutunda daha yeterli olduğunu ortaya koymuştur.

Tablo 16 çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin motor gelişim alt boyutu maddelerinin dağılımını göstermektedir. Bu tabloda etkinlikler öğretmen tarafından hazırlanmış ve hazır plan olmak üzere iki bölümde incelenmiştir.

Tablo 16.

Motor Gelişim Alt Boyutu Maddelerinin Dağılımı

		Öğretmen								Hazır							
		Var		Yetersiz		Yok		Toplam		Var		Yetersiz		Yok		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Yer değiştirme hareketleri yapar.	13	13	6	6	81	81	100	100	10	10	3	3	87	87	100	100
2	Denge hareketleri yapar.	2	2	5	5	93	93	100	100	1	1	1	1	98	98	100	100
3	Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar.	1	1	3	3	96	96	100	100	0	0	1	1	99	99	100	100
4	Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.	2	2	10	10	88	88	100	100	11	11	4	4	85	85	100	100
5	Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.	3	3	7	7	90	90	100	100	8	8	12	12	80	80	100	100

Tablo 16 drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin motor gelişim alt boyutu maddelerinin dağılımını göstermektedir. Motor gelişim alt boyutunun ilk maddesi ‘yer değiştirme hareketleri yapar’ kazanımıdır. Tablo 16’ya göre öğretmen tarafından hazırlanan 13 etkinlikte (%13) yer değiştirme hareketleri yapar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 6 etkinlikte (%6) yer değiştirme hareketleri yapar kazanımının yetersiz olduğu, 81 etkinlikte (%81) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 10 etkinlikte (%10) yer değiştirme hareketleri yapar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 3 etkinlikte (%3) yer değiştirme hareketleri yapar kazanımının yetersiz olarak ele alındığı, 87 etkinlikte (%87) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Motor gelişim alt boyutunun ikinci maddesi ‘denge hareketleri yapar’ kazanımıdır. Tablo 16’ya göre öğretmen tarafından hazırlanan 2 etkinlikte (%2) denge hareketleri yapar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 5 etkinlikte (%5) denge hareketleri yapar kazanımının yetersiz olduğu, 93 etkinlikte (%93) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 1 etkinlikte (%1) denge hareketleri yapar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 1 etkinlikte (%1) denge hareketleri yapar kazanımının yetersiz olarak ele alındığı, 98 etkinlikte (%98) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Motor gelişim alt boyutunun üçüncü maddesi ‘nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar’ kazanımıdır. Tablo 16’ya göre öğretmen tarafından hazırlanan 1 etkinlikte (%1) nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 3 etkinlikte (%3) nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar kazanımının yetersiz olduğu, 96 etkinlikte (%96) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında nesne kontrolü gerektiren

hareketleri yapar kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 1 etkinlikte (%1) nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar kazanımının yetersiz olarak ele alındığı, 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Motor gelişim alt boyutunun dördüncü maddesi ‘küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar’ kazanımıdır. Tablo 16’ya göre öğretmen tarafından hazırlanan 2 etkinlikte (%2) küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 10 etkinlikte (%10) küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar kazanımının yetersiz olduğu, 88 etkinlikte (%88) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 11 etkinlikte (%11) küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 4 etkinlikte (%4) küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar kazanımının yetersiz olarak ele alındığı, 85 etkinlikte (%85) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Motor gelişim alt boyutunun beşinci maddesi ‘müzik ve ritim eşliğinde hareket eder’ kazanımıdır. Tablo 16’ya göre öğretmen tarafından hazırlanan 3 etkinlikte (%3) müzik ve ritim eşliğinde hareket eder kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 7 etkinlikte (%7) müzik ve ritim eşliğinde hareket eder kazanımının yetersiz olduğu, 90 etkinlikte (%90) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 8 etkinlikte (%8) müzik ve ritim eşliğinde hareket eder kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 12 etkinlikte (%12) müzik ve ritim eşliğinde hareket eder kazanımının yetersiz olarak ele alındığı, 80 etkinlikte (%80) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Motor gelişim alt boyutu maddeleri incelendiğinde Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan kazanım ve göstergelerin dengesiz bir dağılımla ele alındığı görülmüştür. Motor gelişim bütüncül olarak düşünüldüğünde bu durum çocuklara eksik katkı sağlayacaktır.

Tablo 17 çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin motor gelişim alt boyutunun t testi sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 17.

Motor Gelişim Alt Boyutu t Testi

Grup	n	\bar{x}	σ	t	p
Öğretmen	100	1,14	.38	.29	.77
Hazır	100	1,16			

$p \leq 0.05$

Tablo 17’de çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin motor gelişim alt boyutunun etkinlik kaynağına göre farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Bu amaçla dağılımın normalleştirme işlemi yapılarak, öğretmen tarafından hazırlanan ve hazır sunulan etkinlik grupları arasında bağımsız t testi uygulanmıştır. İki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark ($p \geq 0.05$) bulunmamıştır.

Tablo 18 çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin öz bakım becerileri alt boyutu maddelerinin dağılımını göstermektedir. Bu tabloda etkinlikler öğretmen tarafından hazırlanmış ve hazır plan olmak üzere iki bölümde incelenmiştir.

Tablo 18.

Öz Bakım Becerileri Alt Boyutu Maddelerinin Dağılımı

	Öğretmen								Hazır							
	Var		Yetersiz		Yok		Toplam		Var		Yetersiz		Yok		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1 Giyinme ile ilgili işleri yapar.	0	0	1	1	99	99	100	100	0	0	0	0	100	100	100	100
2 Günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır.	0	0	0	0	100	100	100	100	0	0	0	0	100	100	100	100
3 Kendini tehlikelerden ve kazalardan korur.	0	0	1	1	99	99	100	100	0	0	0	0	100	100	100	100
4 Sağlığı ile ilgili önlemler alır.	0	0	0	0	100	100	100	100	0	0	1	1	99	99	100	100
5 Diğer	1	1	3	3	96	96	100	100	1	1	0	0	99	99	100	100

Tablo 18 drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin öz bakım becerileri alt boyutu maddelerinin dağılımını göstermektedir. Öz bakım becerileri alt boyutunun ilk maddesi ‘giyinme ile ilgili işleri yapar’ kazanımıdır. Tablo 18’e göre öğretmen tarafından hazırlanan etkinliklerde giyinme ile ilgili işleri yapar kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 1 etkinlikte (%1) giyinme ile ilgili işleri yapar kazanımının yetersiz olarak ele alındığı, 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında giyinme ile ilgili işleri yapar kazanımının yeterli ya da yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), incelenen 100 etkinlikte de (%100) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Öz bakım becerileri alt boyutunun ikinci maddesi ‘günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır’ kazanımıdır. Tablo 18’e göre öğretmenlerin hazırladıkları etkinliklerde günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır kazanımının yeterli ya da yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), incelenen 100 etkinlikte de (%100) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında günlük yaşam

becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır kazanımının yeterli ya da yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), incelenen 100 etkinlikte de (%100) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Öz bakım becerileri alt boyutunun üçüncü maddesi ‘kendini tehlikelerden ve kazalardan korur’ kazanımıdır. Tablo 18’e göre öğretmenlerin hazırladıkları etkinliklerde kendini tehlikelerden ve kazalardan korur kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 1 etkinlikte (%1) kendini tehlikelerden ve kazalardan korur kazanımının yetersiz olduğu, 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında kendini tehlikelerden ve kazalardan korur kazanımının yeterli ya da yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 100 etkinlikte (%100) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Öz bakım becerileri alt boyutunun dördüncü maddesi ‘sağlığı ile ilgili önlemler alır’ kazanımıdır. Tablo 18’e göre öğretmen tarafından hazırlanan etkinliklerde sağlığı ile ilgili önlemler alır kazanımının yeterli ya da yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), incelenen 100 etkinlikte de (%100) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında sağlığı ile ilgili önlemler alır kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 1 etkinlikte (%1) sağlığı ile ilgili önlemler alır kazanımının yetersiz olarak ele alındığı, , 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür.

Öz bakım becerileri alt boyutunun beşinci maddesi tek tek ele alınan kazanımlar dışında kalan kazanımları ifade eden ‘diğer’ maddesidir. Tablo 18’e göre öğretmen tarafından hazırlanan 1 etkinlikte (%1) diğer kazanımların yeterli olarak ele alındığı, 3 etkinlikte (%3) diğer kazanımların yetersiz olduğu, 96 etkinlikte (%96) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Hazır etkinliklere bakıldığında 1 etkinlikte (%1) diğer kazanımların yeterli olarak ele alındığı, diğer kazanımların yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 99 etkinlikte (%99) bu maddenin ele alınmadığı görülmüştür. Öz bakım beceri ile ilgili kazanım ve göstergelerin drama etkinliklerinde öğretmenler tarafından ele alınmadığı görülmüştür.

Tablo 19 çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin öz bakım becerileri alt boyutunun t testi sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 19.

Öz Bakım Becerileri Alt Boyutu t Testi

Grup	N	\bar{x}	σ	t	p
Öğretmen	100	1,01	.06	.65	.51
Hazır	100	1,00			

 $p \leq 0.05$

Tablo 19’da çalışma kapsamında ele alınan drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin öz bakım becerileri alt boyutunun etkinlik kaynağına göre farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Bu amaçla dağılımın normalleştirme işlemi yapılarak, öğretmen tarafından hazırlanan ve hazır sunulan etkinlik grupları arasında bağımsız t testi uygulanmıştır. İki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark ($p \geq 0.05$) bulunmamıştır.

Tablo 20 drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin eğitsel yönlerinin ele alındığı öğretim yöntemleri alt boyutu, bilişsel gelişim alt boyutu, dil gelişimi alt boyutu, sosyal duygusal gelişim alt boyutu, motor gelişim alt boyutu ve öz bakım becerileri alt boyutu maddelerinin genel dağılımını göstermektedir.

Tablo 20.

Drama Etkinlikleri Değerlendirme Formu Alt Boyutları Genel Dağılım Tablosu

		Var		Yetersiz		Yok		Toplam		
		f	%	f	%	f	%	F	%	
<i>Öğretim Yöntemleri</i>	1	Kazanım ve göstergelerin süreçte gerçekleştirilmesi	49	24,5	90	45	61	30,5	200	100
	2	Etkinliğin öğrenci merkezli olması	37	18,5	36	18	127	63,5	200	100
	3	Etkinliğin ısınma bölümü olması	38	19	36	18	126	63	200	100
	4	Etkinliğin canlandırma bölümü olması	38	19	126	63	36	18	200	100
	5	Etkinliğin değerlendirme bölümü olması	63	31,5	78	39	59	29,5	200	100
	6	Görevlerin görseller ya da ipuçları ile desteklenmesi	84	42	52	26	64	32	200	100
	7	Etkinlik sürecinde ürün ortaya çıkması	56	28	41	20,5	103	51,5	200	100
<i>D Bilişsel Gelişim</i>	1	Nesne/durum/olaya dikkatini verir.	28	14	18	9	154	77	200	100
	2	Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur.	3	1,5	2	1	195	97,5	200	100
	3	Algıladıklarını hatırlar.	6	3	8	4	186	93	200	100
	4	Nesne veya varlıkları gözlemler.	3	1,5	5	2,5	192	96	200	100
	5	Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular.	-	-	7	3,5	193	96,5	200	100
	6	Neden-sonuç ilişkisi kurar.	10	5	2	1	188	94	200	100
	7	Zamanla ilgili kavramları açıklar.	1	0,5	-	-	199	99,5	200	100
	8	Problem durumlarına çözüm üretir.	7	3,5	5	2,5	188	94	200	100
	9	Diğer	3	1,5	9	4,5	188	94	200	100
	10	Sesini uygun kullanır.	4	2	8	4	188	94	200	100

<i>Sosyal Duygusal Gelişim</i>	2	Söz dizimi kurallarına göre cümle kurar.	1	0,5	5	2,5	194	97	200	100	
	3	Konuşurken dil bilgisi yapılarını kullanır.	-	-	2	1	198	99	200	100	
	4	Dili iletişim amacıyla kullanır.	18	9	23	11,5	159	79,5	200	100	
	5	Sözcük dağarcığını geliştirir.	7	3,5	5	2,5	188	94	200	100	
	6	Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.	39	19,5	31	15,5	130	65	200	100	
	7	Görsel materyalleri okur.	3	1,5	6	3	191	95,5	200	100	
	8	Diğer	17	8,5	22	11	161	80,5	200	100	
	1	Kendisine ait özellikleri tanıtır.	6	3	1	0,5	193	96,5	200	100	
	2	Ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır.	3	1,5	-	-	197	98,5	200	100	
	3	Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.	28	14	10	5	162	81	200	100	
	4	Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.	7	3,5	7	3,5	186	93	200	100	
	5	Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.	3	1,5	5	2,5	192	96	200	100	
	6	Kendisinin ve başkalarının haklarını korur.	-	-	1	0,5	199	99,5	200	100	
	7	Bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler.	-	-	2	1	198	99	200	100	
	<i>Motor Gelişim</i>	8	Farklılıklara saygı gösterir.	1	0,5	1	0,5	198	99	200	100
9		Farklı kültürel özellikleri açıklar.	-	-	-	-	200	100	200	100	
10		Değişik ortamlardaki kurallara uyar.	-	-	2	1	198	99	200	100	
11		Estetik değerleri korur.	-	-	2	1	198	99	200	100	
12		Kendine güvenir.	3	1,5	10	5	187	93,5	200	100	
13		Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar.	5	2,5	-	-	195	97,5	200	100	
14		Başkalarıyla sorunlarını çözer.	-	-	7	3,5	193	96,5	200	100	
15		Diğer	3	1,5	4	2	193	96,5	200	100	
1		Yer değiştirme hareketleri yapar.	23	11,5	9	4,5	168	84	200	100	
2		Denge hareketleri yapar.	3	1,5	6	3	191	95,5	200	100	
3		Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar.	1	0,5	4	2	195	97,5	200	100	
4		Küçük kas kullanımını gerektiren hareketleri yapar.	13	6,5	14	7	173	86,5	200	100	
5		Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.	11	5,5	19	9,5	170	85	200	100	
<i>Öz Bakım Becerileri</i>		1	Giyinme ile ilgili işleri yapar.	-	-	1	0,5	199	99,5	200	100
		2	Günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır.	-	-	-	-	200	100	200	100
	3	Kendini tehlikelerden ve kazalardan korur.	-	-	1	0,5	199	99,5	200	100	
	4	Sağlığı ile ilgili önlemler alır.	-	-	1	0,5	199	99,5	200	100	
	5	Diğer	2	1	3	1,5	195	97,5	200	100	

Tablo 20 drama ve bütünleştirilmiş drama etkinlikleri değerlendirme formunun alt boyut maddelerinin genel dağılımını göstermektedir. Öğretim yöntemleri alt boyutunun birinci maddesi ‘kazanım ve göstergelerin süreçte gerçekleşmesi’ ilkesidir. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen etkinliklerden 49 etkinlikte (%24,5) kazanım ve göstergelerin süreçte yeterli düzeyde gerçekleştiği bulunmuştur. 90 etkinlikte (%45) kazanım ve göstergelerin yetersiz olduğu

ve 61 etkinlikte ise (%30,5) kazanım ve göstergelerin süreçte gerçekleşmediği belirlenmiştir. Öğretim yöntemleri alt boyutunun ikinci maddesi ‘etkinliğin öğrenci merkezli olması’ ilkesidir. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen etkinliklerden 37 etkinlikte (%18,5) etkinliğin öğrenci merkezli olduğu görülmüştür. 36 etkinlikte (%18) bu maddenin yetersiz olduğu ve 127 etkinlikte ise (%63,5) etkinliğin öğrenci merkezli hazırlanmadığı belirlenmiştir. Öğretim yöntemleri alt boyutunun üçüncü maddesi ‘etkinliğin ısınma bölümünün olması’ ilkesidir. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 38 etkinlikte (%19) ısınma bölümüne yeterli düzeyde yer verildiği tespit edilmiştir. 36 etkinlikte (%18) ısınma bölümünün yetersiz olduğu, 126 etkinlikte ise (%63) ısınma bölümünün olmadığı belirlenmiştir. Öğretim yöntemleri alt boyutunun dördüncü maddesi ‘etkinliğin canlandırma bölümünün olması’ ilkesidir. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 38 etkinlikte (%19) canlandırma bölümüne yeterli düzeyde yer verilmiştir. 126 etkinlikte (%63) canlandırma bölümünün yetersiz olduğu, 36 etkinlikte ise (%18) bu bölümün olmadığı belirlenmiştir. Öğretim yöntemleri alt boyutunun beşinci maddesi ‘etkinliğin değerlendirme bölümünün olması’ ilkesidir. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 63 etkinlikte (%31,5) değerlendirme bölümüne yeterli düzeyde yer verilmiştir. 78 etkinliğin (%39) değerlendirme bölümünün yetersiz olduğu ve 59 etkinliğin ise (%29,5) değerlendirme bölümünün olmadığı belirlenmiştir. Öğretim yöntemleri alt boyutunun altıncı maddesi ‘görevlerin görseller ya da ipuçları ile desteklenmesi’ ilkesidir. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 84 etkinlikte (%42) görevlerin görseller ya da ipuçları ile yeterli düzeyde desteklendiği bulunmuştur. 52 etkinlikte (%26) görseller ya da ipuçlarının yetersiz olduğu ve 64 etkinlikte ise (%32) görseller ya da ipuçlarının olmadığı belirlenmiştir. Öğretim yöntemleri alt boyutunun yedinci maddesi ‘etkinlik sürecinde ürün ortaya çıkması’ ilkesidir. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 56 etkinlikte (%28) etkinlik sürecinde yeterli düzeyde bir ürün ortaya çıkarılmıştır. 41 etkinlikte (%20,5) etkinlik sürecinde ortaya çıkarılan ürünün yetersiz olduğu ve 103 etkinlikte ise (%51,5) etkinlik sürecinde herhangi bir ürün ortaya çıkarılmadığı belirlenmiştir.

Bilişsel gelişim alt boyutunun birinci maddesi ‘nesne/durum/olaya dikkatini verir’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 28 etkinlikte (%14) nesne/durum/olaya dikkatini verir kazanımının yeterli olarak ele alındığı bulunmuştur. 18 etkinlikte (%9) nesne/durum/olaya dikkatini verir kazanımının yetersiz olduğu ve 154 etkinlikte ise (%77) nesne/durum/olaya dikkatini verir kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Bilişsel gelişim alt boyutunun ikinci maddesi ‘nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 3 etkinlikte (%1,5) nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 2 etkinlikte (%1) nesne/durum/olayla ilgili

tahminde bulunur kazanımının yetersiz olduğu ve 195 etkinlikte ise (%97,5) nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Bilişsel gelişim alt boyutunun üçüncü maddesi ‘algıladıklarını hatırlar’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 6 etkinlikte (%3) algıladıklarını hatırlar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 8 etkinlikte (%4) algıladıklarını hatırlar kazanımının yetersiz olduğu ve 186 etkinlikte ise (%93) algıladıklarını hatırlar kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Bilişsel gelişim alt boyutunun dördüncü maddesi ‘nesne veya varlıkları gözlemler’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 3 etkinlikte (%1,5) nesne veya varlıkları gözlemler kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 5 etkinlikte (%2,5) nesne veya varlıkları gözlemler kazanımının yetersiz olduğu ve 192 etkinlikte ise (%96) nesne veya varlıkları gözlemler kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Bilişsel gelişim alt boyutunun beşinci maddesi ‘mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen etkinliklerde mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0) görülmüştür. 7 etkinlikte (%3,5) mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular kazanımının yetersiz olduğu ve 193 etkinlikte ise (%96,5) mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Bilişsel gelişim alt boyutunun altıncı maddesi ‘neden-sonuç ilişkisi kurar’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 10 etkinlikte (%5) neden-sonuç ilişkisi kurar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 2 etkinlikte (%1) neden-sonuç ilişkisi kurar kazanımının yetersiz olduğu ve 188 etkinlikte ise (%94) neden-sonuç ilişkisi kurar kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Bilişsel gelişim alt boyutunun yedinci maddesi ‘zamanla ilgili kavramları açıklar’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 1 etkinlikte (%0,5) zamanla ilgili kavramları açıklar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, zamanla ilgili kavramları açıklar kazanımının yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0) ve 199 etkinlikte ise (%99,5) zamanla ilgili kavramları açıklar kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Bilişsel gelişim alt boyutunun sekizinci maddesi ‘problem durumlarına çözüm üretir’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 7 etkinlikte (%3,5) problem durumlarına çözüm üretir kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 5 etkinlikte (%2,5) problem durumlarına çözüm üretir kazanımının yetersiz olduğu ve 188 etkinlikte ise (%94) problem durumlarına çözüm üretir kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Bilişsel gelişim alt boyutunun dokuzuncu maddesi bu boyutta tek tek ele alınan kazanımlar dışında kalan kazanımları ifade eden ‘diğer’ maddesidir. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 3 etkinlikte (%1,5) diğer kazanımların yeterli olarak ele alındığı, 9 etkinlikte (%4,5) diğer kazanımların yetersiz olduğu ve 188 etkinlikte ise (%94) diğer kazanımların ele alınmadığı belirlenmiştir.

Dil gelişimi alt boyutunun birinci maddesi ‘sesini uygun kullanır’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 4 etkinlikte (%2) sesini uygun kullanır kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 8 etkinlikte (%4) sesini uygun kullanır kazanımının yetersiz olduğu ve 188 etkinlikte ise (%94) sesini uygun kullanır kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Dil gelişimi alt boyutunun ikinci maddesi ‘söz dizimi kurallarına göre cümle kurar’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 1 etkinlikte (%0,5) söz dizimi kurallarına göre cümle kurar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 5 etkinlikte (%2,5) söz dizimi kurallarına göre cümle kurar kazanımının yetersiz olduğu ve 194 etkinlikte ise (%97) söz dizimi kurallarına göre cümle kurar kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Dil gelişimi alt boyutunun üçüncü maddesi ‘konuşurken dil bilgisi yapılarını kullanır’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen etkinliklerde konuşurken dil bilgisi yapılarını kullanır kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 2 etkinlikte (%1) konuşurken dil bilgisi yapılarını kullanır kazanımının yetersiz olduğu ve 198 etkinlikte ise (%99) bu kazanımın ele alınmadığı belirlenmiştir. Dil gelişimi alt boyutunun dördüncü maddesi ‘dili iletişim amacıyla kullanır’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 18 etkinlikte (%9) dili iletişim amacıyla kullanır kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 23 etkinlikte (%11,5) dili iletişim amacıyla kullanır kazanımının yetersiz olduğu ve 159 etkinlikte ise (%79,5) dili iletişim amacıyla kullanır kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Dil gelişimi alt boyutunun beşinci maddesi ‘sözcük dağarcığını geliştirir’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 7 etkinlikte (%3,5) sözcük dağarcığını geliştirir kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 5 etkinlikte (%2,5) sözcük dağarcığını geliştirir kazanımının yetersiz olduğu ve 188 etkinlikte ise (%94) sözcük dağarcığını geliştirir kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Dil gelişimi alt boyutunun altıncı maddesi ‘dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 39 etkinlikte (%19,5) dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 31 etkinlikte (%15,5) dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder kazanımının yetersiz olduğu ve 130 etkinlikte ise (%65) dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Dil gelişimi alt boyutunun yedinci maddesi ‘görsel materyalleri okur’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 3 etkinlikte (%1,5) görsel materyalleri okur kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 6 etkinlikte (%3) görsel materyalleri okur kazanımının yetersiz olduğu ve 191 etkinlikte ise (%95,5) görsel materyalleri okur kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Dil gelişimi alt boyutunun sekizinci maddesi bu boyutta tek tek ele alınan kazanımlar dışında kalan kazanımları ifade eden ‘diğer’ maddesidir. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 17

etkinlikte (%8,5) diğerkazanımların yeterli olarak ele alındığı, 22 etkinlikte (%11) diğerkazanımların yetersiz olduğu ve 161 etkinlikte ise (%80,5) diğerkazanımların ele alınmadığı belirlenmiştir.

Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun birinci maddesi ‘kendisine ait özellikleri tanıtır’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 6 etkinlikte (%3) kendisine ait özellikleri tanıtır kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 1 etkinlikte (%0,5) kendisine ait özellikleri tanıtır kazanımının yetersiz olduğu ve 193 etkinlikte ise (%96,5) kendisine ait özellikleri tanıtır kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun ikinci maddesi ‘ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 3 etkinlikte (%1,5) ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır kazanımının yeterli olarak ele alındığı, ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır kazanımının yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0) ve 197 etkinlikte ise (%98,5) ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun üçüncü maddesi ‘kendini yaratıcı yollarla ifade eder’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 28 etkinlikte (%14) kendini yaratıcı yollarla ifade eder kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 10 etkinlikte (%5) kendini yaratıcı yollarla ifade eder kazanımının yetersiz olduğu ve 162 etkinlikte ise (%81) kendini yaratıcı yollarla ifade eder kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun dördüncü maddesi ‘bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 7 etkinlikte (%3,5) bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 7 etkinlikte (%3,5) bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar kazanımının yetersiz olduğu ve 186 etkinlikte ise (%93) bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun beşinci maddesi ‘bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 3 etkinlikte (%1,5) bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 5 etkinlikte (%2,5) bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir kazanımının yetersiz olduğu ve 192 etkinlikte ise (%96) bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun altıncı maddesi ‘kendisinin ve başkalarının haklarını korur’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen etkinliklerde kendisinin ve başkalarının haklarını korur kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 1 etkinlikte (%0,5) kendisinin ve başkalarının haklarını korur

kazanımının yetersiz olduğu ve 199 etkinlikte ise (%99,5) kendisinin ve başkalarının haklarını korur kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun yedinci maddesi ‘bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen etkinliklerde bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 2 etkinlikte (%1) bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler kazanımının yetersiz olduğu ve 198 etkinlikte ise (%99) bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun sekizinci maddesi ‘farklılıklara saygı gösterir’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 1 etkinlikte (%0,5) farklılıklara saygı gösterir kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 1 etkinlikte (%0,5) farklılıklara saygı gösterir kazanımının yetersiz olduğu ve 198 etkinlikte ise (%99) farklılıklara saygı gösterir kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun dokuzuncu maddesi ‘farklı kültürel özellikleri açıklar’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen etkinliklerde farklı kültürel özellikleri açıklar kazanımının ele alınmadığı (%0) belirlenmiştir. Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun onuncu maddesi ‘değişik ortamlardaki kurallara uyar’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen etkinliklerde değişik ortamlardaki kurallara uyar kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 2 etkinlikte (%1) değişik ortamlardaki kurallara uyar kazanımının yetersiz olduğu ve 198 etkinlikte ise (%99) değişik ortamlardaki kurallara uyar kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun on birinci maddesi ‘estetik değerleri korur’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen etkinliklerde estetik değerleri korur kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 2 etkinlikte (%1) estetik değerleri korur kazanımının yetersiz olduğu ve 198 etkinlikte ise (%99) estetik değerleri korur kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun on ikinci maddesi ‘kendine güvenir’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 3 etkinlikte (%1,5) kendine güvenir kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 10 etkinlikte (%5) kendine güvenir kazanımının yetersiz olduğu ve 187 etkinlikte ise (%93,5) kendine güvenir kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun on üçüncü maddesi ‘toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 5 etkinlikte (%2,5) toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar kazanımının yetersiz olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0) ve 195 etkinlikte ise (%97,5) bu kazanımın ele alınmadığı belirlenmiştir. Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun on dördüncü

maddesi ‘başkalarıyla sorularını çözer’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen etkinliklerde başkalarıyla sorularını çözer kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0), 7 etkinlikte (%3,5) başkalarıyla sorularını çözer kazanımının yetersiz olduğu ve 193 etkinlikte ise (%96,5) başkalarıyla sorularını çözer kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Sosyal duygusal gelişim alt boyutunun on beşinci maddesi bu boyutta tek tek ele alınan kazanımlar dışında kalan kazanımları ifade eden ‘diğer’ maddesidir. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 3 etkinlikte (%1,5) diğer kazanımların yeterli olarak ele alındığı, 4 etkinlikte (%2) diğer kazanımların yetersiz olduğu ve 193 etkinlikte ise (%96,5) diğer kazanımların ele alınmadığı belirlenmiştir.

Motor gelişim alt boyutunun birinci maddesi ‘yer değiştirme hareketleri yapar’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 23 etkinlikte (%11,5) yer değiştirme hareketleri yapar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 9 etkinlikte (%4,5) yer değiştirme hareketleri yapar kazanımının yetersiz olduğu ve 168 etkinlikte ise (%84) yer değiştirme hareketleri yapar kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Motor gelişim alt boyutunun ikinci maddesi ‘denge hareketleri yapar’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 3 etkinlikte (%1,5) denge hareketleri yapar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 6 etkinlikte (%3) denge hareketleri yapar kazanımının yetersiz olduğu ve 191 etkinlikte ise (%95,5) denge hareketleri yapar kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Motor gelişim alt boyutunun üçüncü maddesi ‘nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 1 etkinlikte (%0,5) nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 4 etkinlikte (%2) nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar kazanımının yetersiz olduğu ve 195 etkinlikte ise (%97,5) nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Motor gelişim alt boyutunun dördüncü maddesi ‘küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 13 etkinlikte (%6,5) küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 14 etkinlikte (%7) küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar kazanımının yetersiz olduğu ve 173 etkinlikte ise (%86,5) küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Motor gelişim alt boyutunun beşinci maddesi ‘müzik ve ritim eşliğinde hareket eder’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 11 etkinlikte (%5,5) müzik ve ritim eşliğinde hareket eder kazanımının yeterli olarak ele alındığı, 19 etkinlikte (%9,5) müzik ve ritim eşliğinde hareket eder kazanımının yetersiz olduğu ve 170 etkinlikte ise (%85) müzik ve ritim eşliğinde hareket eder kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir.

Öz bakım becerileri alt boyutunun birinci maddesi ‘giyinme ile ilgili işleri yapar’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen etkinliklerde giyinme ile ilgili işleri yapar kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0) görülmüştür. 1 etkinlikte (%0,5) giyinme ile ilgili işleri yapar kazanımının yetersiz olarak ele alındığı ve 199 etkinlikte ise (%99,5) giyinme ile ilgili işleri yapar kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Öz bakım becerileri alt boyutunun ikinci maddesi ‘günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen etkinliklerde günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır kazanımının ele alınmadığı (%0) belirlenmiştir. Öz bakım becerileri alt boyutunun üçüncü maddesi ‘kendini tehlikelerden ve kazalardan korur’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen etkinliklerde kendini tehlikelerden ve kazalardan korur kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0) görülmüştür. 1 etkinlikte (%0,5) kendini tehlikelerden ve kazalardan korur kazanımının yetersiz olarak ele alındığı ve 199 etkinlikte ise (%99,5) kendini tehlikelerden ve kazalardan korur kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Öz bakım becerileri alt boyutunun dördüncü maddesi ‘sağlığı ile ilgili önlemleri alır’ kazanımıdır. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen etkinliklerde sağlığı ile ilgili önlemleri alır kazanımının yeterli olarak ele alındığı etkinlik bulunmadığı (%0) belirlenmiştir. 1 etkinlikte (%0,5) sağlığı ile ilgili önlemleri alır kazanımının yetersiz olarak ele alındığı ve 199 etkinlikte ise (%99,5) sağlığı ile ilgili önlemleri alır kazanımının ele alınmadığı belirlenmiştir. Öz bakım becerileri alt boyutunun beşinci maddesi bu boyutta tek tek ele alınan kazanımlar dışında kalan kazanımları ifade eden ‘diğer’ maddesidir. Tablo 20’ye göre araştırma kapsamında incelenen 2 etkinlikte (%1) diğer kazanımların yeterli olarak ele alındığı, 3 etkinlikte (%1,5) diğer kazanımların yetersiz olduğu ve 195 etkinlikte ise (%97,5) diğer kazanımların ele alınmadığı belirlenmiştir.

Tablo 21 araştırma kapsamında incelenen etkinliklerin öğretim yöntemleri alt boyutu, bilişsel gelişim alt boyutu, dil gelişimi alt boyutu, sosyal duygusal gelişim alt boyutu, motor gelişim alt boyutu ve öz bakım becerileri alt boyutlarında yer alan maddelere yer verme toplam sayılarını göstermektedir.

Tablo 21.

Drama Etkinlikleri Değerlendirme Formu Alt Boyutları

Alt Boyut	Var	Yetersiz
1 Öğretim yöntemleri	365	459
2 Bilişsel gelişim	61	56
3 Dil gelişimi	89	102
4 Sosyal duygusal gelişim	59	52
5 Motor gelişim	51	52
6 Öz bakım becerileri	2	6

Toplam etkinlik sayısı=200

Tablo 21 drama ve bütünleştirilmiş drama etkinlikleri değerlendirme formu alt boyutlarında yer alan maddelere etkinliklerde yer verme toplamını göstermektedir. Drama etkinlikleri değerlendirme formunun birinci alt boyutu öğretim yöntemleridir. Çalışma kapsamında incelenen etkinliklerin öğretim yöntemleri alt boyutuna bakıldığında, bu alt boyutta yer alan maddelerin 365 sefer yeterli olarak gerçekleştirildiği, 459 sefer ise yetersiz şekilde ele alındığı belirlenmiştir.

Drama etkinlikleri değerlendirme formunun ikinci alt boyutu bilişsel gelişimdir. Çalışma kapsamında incelenen etkinliklerin bilişsel gelişim alt boyutuna bakıldığında, bu alt boyutta yer alan maddelerin 61 sefer yeterli olarak gerçekleştirildiği, 56 sefer ise yetersiz şekilde ele alındığı belirlenmiştir.

Drama etkinlikleri değerlendirme formunun üçüncü alt boyutu dil gelişimidir. Çalışma kapsamında incelenen etkinliklerin dil gelişimi alt boyutuna bakıldığında, bu alt boyutta yer alan maddelerin 89 sefer yeterli olarak gerçekleştirildiği, 102 sefer ise yetersiz olarak ele alındığı belirlenmiştir.

Drama etkinlikleri değerlendirme formunun dördüncü alt boyutu sosyal duygusal gelişimdir. Çalışma kapsamında incelenen etkinliklerin sosyal duygusal gelişim alt boyutuna bakıldığında, bu alt boyutta yer alan maddelerin 59 sefer yeterli olarak gerçekleştirildiği, 52 sefer ise yetersiz şekilde ele alındığı görülmüştür.

Drama etkinlikleri değerlendirme formunun beşinci alt boyutu motor gelişimdir. Çalışma kapsamında incelenen etkinliklerin motor gelişim alt boyutuna bakıldığında, bu alt boyutta yer alan maddelerin 51 sefer tam olarak gerçekleştirildiği, 52 sefer ise yetersiz şekilde ele alındığı tespit edilmiştir.

Drama etkinlikleri değerlendirme formunun altıncı alt boyutu öz bakım becerileridir. Çalışma kapsamında incelenen etkinliklerin öz bakım becerileri alt boyutuna bakıldığında, bu alt boyutta yer alan maddelerin 2 sefer tam olarak gerçekleştirildiği, 6 sefer ise yetersiz şekilde ele alındığı belirlenmiştir.

Etkinliklerin öğretim yöntemleri boyutunda görülen sayısal fazlalık, tüm etkinliklerde bu alt boyutta yer alan maddelerin sağlanması gerekliliği ile ilgilidir. Gelişim alanlarına yönelik olarak MEB tarafından belirlenen kazanımlar ise her etkinlikte farklı sayılarda ele alınabilir. Önemli olan dönem sonunda etkinliklerde yer verilmemiş bir kazanımın olmamasıdır. Bu nedenle öğretmenler ele aldıkları kazanımları okul öncesi eğitim programında yer alan kazanım listesinde işaretleyerek takip ederler. Buna rağmen özellikle öz bakım becerileri gelişim alanına oldukça düşük bir sayıda yer verildiği görülmüştür. Tablo 22 drama etkinlikleri değerlendirme alt boyutlarının aralık düzeylerini göstermektedir. Aralık değerleri, drama etkinliği değerlendirme alt boyutlarının nitelik düzeylerini göstermek amacı ile hesaplanmıştır. Aralık belirlemede $([3-1]÷3)$ formülü kullanılarak, 0,67 aralık değeri bulunmuştur. Buna göre araştırma kapsamında incelenen drama etkinliklerinin eğitsel nitelikleri ile ilgili olarak hesaplanan ortalama değerleri; 1,00–1,66 arasında ise zayıf, 1,67–2,33 arasında ise orta ve 2,34–3,00 arasında ise iyi olarak belirlenmiştir.

Alt boyutların aralık değerleri hesaplamasında öğretim yöntemleri alt boyutu için bir etkinliğin beş maddeyi sağlaması baz alınmıştır. Bilişsel gelişim, dil gelişimi ve sosyal duygusal gelişim alt boyutları için iki madde baz alınırken, kazanım sayıları daha az olan motor gelişim ve özbakım becerileri alt boyutları için bu oran bir olarak belirlenmiştir. Alt boyutlarda belirlenen frekanslar baz alınan madde sayılarına bölünerek etkinlik plan sayısı bulunmuştur. Yeterli görülen planlar 3 ile, kısmen yeterli görülen planlar 2 ile ve yetersiz planlar 1 ile çarpılarak toplanmıştır. Toplam puanlar etkinlik sayısına (n=200) bölünerek her bir alt boyutun aralık değeri hesaplanmıştır.

Tablo 22.

Drama Etkinlikleri Değerlendirme Alt Boyut Aralık Düzeyleri

Alt Boyut	Aralık	Düzye
Öğretim yöntemleri	2,19	Orta
Bilişsel gelişim	1,44	Zayıf
Dil gelişimi	1,70	Orta
Sosyal duygusal gelişim	1,43	Zayıf
Motor gelişim	1,77	Orta
Öz bakım becerileri	1,10	Zayıf

Tablo 22 drama etkinlikleri değerlendirme alt boyutlarının nitelik düzeylerini göstermek amacı ile yapılmıştır. Buna göre ğretim yöntemleri alt boyutunun 2,19 değeri, motor gelişim alt boyutunun 1,77 değeri ve dil gelişimi alt boyutunun 1,70 değeri ile orta düzeyde yeterli olduğu görülmüştür. Bilişsel gelişim alt boyutunun 1,44 değeri, sosyal duygusal gelişim alt boyutunun 1,43 değeri ve öz bakım becerileri alt boyutunun 1,10 değeri nitelik olarak zayıf olduğu belirlenmiştir. Bu alışma kapsamında değerlendirilen alt boyutların tamamı MEB Okul ncesi Eğitim Programı'nda kazanım/gösterge olarak yer almaktadır. Buna rağmen, drama etkinlik planlarının üç alt boyutta (bilişsel gelişim, sosyal duygusal gelişim ve öz bakım becerileri) nitelik olarak yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç aynı zamanda etkinlik planlarında yer almayan kazanım/gösterge sayılarının yüksek olması ve etkinlik planlarında yer alan kazanım ve göstergelerin öğrenme sürecinde gerçekleşmemesi bulgularını desteklemektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE TARTIŞMA

Sonuç

Okul öncesi dönemde çocukların eğitim ve öğretim faaliyetleri MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile düzenlenmiştir. Drama etkinlikleri MEB Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan etkinlik çeşitlerinden biridir. Bu araştırma okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan drama etkinliklerinin, çeşitli değişkenler açısından incelenerek, okul öncesi eğitim programı ilkelerine uygunluğu ve eğitsel açıdan niteliklerinin belirlenmesi amacı ile yapılmıştır.

Drama Etkinlik Planlarının Biçimsel/Format Özelliklerine Yönelik Sonuçlar

Drama etkinliklerinin biçimsel özellikleri ile ilgili sonuçlar incelendiğinde, drama ile en çok bütünleştirilen etkinliğin Türkçe etkinlikleri olduğu ortaya çıkmıştır. Türkçe etkinliklerinden sonra drama etkinlikleri ile en çok bütünleştirilen etkinlikler sırası ile sanat, müzik, oyun, okuma yazmaya hazırlık, fen ve hareket etkinlikleri olmuştur. Bununla birlikte drama ile bütünleştirilmiş matematik etkinliği ve alan gezisi planlanmadığı belirlenmiştir. Okul öncesi eğitim öğretmenlerine yönelik çalışmasında (Yıldız, 2016) öğretmenlerin drama etkinliklerinin matematik öğretiminde etkili bir yöntem olarak kullanılabileceğini düşündüğünü göstermiştir. Bu nedenle öğretmenlerin bütünleştirilmiş drama ve matematik etkinlikleri planlamaları kolay bir şekilde desteklenebilir. Alan gezilerine yönelik olarak ise (Koç, 2015) çalışmasında okul öncesi öğretmenlerinin büyük kısmının sınıflarında MEB Okul Öncesi Programında yer alan etkinliklerden alan gezisini uygulamaktan kaçındıklarını tespit etmiştir. Öğretmenlerin drama ile bütünleştirilmiş alan gezisi etkinlikleri planlamamaları ilgili çalışma sonuçları ile uyumludur.

Drama etkinliklerin yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında sonuçlar en çok 48-60 ay çocuklar için drama etkinliği planlandığını göstermiştir. Çocukların etkinlik sürecinde aktif

olmasını, eğlenmesini ve öğrenmesini destekleyen drama etkinliklerinin her yaş grubunda gelişim özelliklerine uygun olarak planlanması ve uygulanması tüm gelişim alanlarının desteklenmesi açısından önemlidir.

Drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin uygulama grupları incelendiğinde sonuçlar etkinliklerin en çok büyük grup etkinliği olarak planlandığını ortaya koymuştur. MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı öğretmenin farklı yöntem ve teknikleri kullanarak aynı kazanım ve göstergelere yönelik küçük grup etkinlikleri planlaması ve çocukların bireysel ilgi, gereksinim, yetenekleri ile gelişim özelliklerini dikkate alarak, potansiyel gelişimlerini desteklemek amacıyla bireysel etkinlikler planlamasını desteklemektedir. Bu çalışma büyük grup etkinliklerine yer verildiği kadar, bireysel ve küçük grup etkinliklerine de yer verilmesi gerektiğini göstermiştir.

Etkinliklerin uygulama alanı dağılımına bakıldığında sonuçlar etkinliklerin tamamına yakınının sınıf içinde uygulanmak üzere planlandığını göstermiştir. Ancak MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında etkinliklerin öğretmenler tarafından mümkün olduğunca açık havada gerçekleştirmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca (Polat Topdemir, 2016) çalışmasında açık hava etkinliklerinin yapılmasının okul öncesi çocuklarda motivasyonu ve sınıf içi olumlu davranışları arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. Buna göre diğer tüm etkinliklerin olması gerektiği gibi (Purtaş, 2017), drama etkinliklerinin de sınıf dışı uygulama planlamalarının yapılması gerekmektedir.

Drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin kazanım ve göstergeler bölümü incelendiğinde, etkinliklerin büyük kısmında kazanım ve göstergeler bölümünün planlandığı görülmüştür. MEB Okul Öncesi Eğitim Programına göre kazanım ve göstergeler bölümü tüm etkinliklerde planlanması zorunlu bir bölümdür. Bu bölüm etkinlikler sonunda çocuklara kazandırılması hedeflenen kazanımları ifade etmektedir. Araştırmalar okul öncesi öğretmenlerinin MEB Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan kazanımları yeterli ve uygun bulduklarını göstermektedir (İş, 2017). Bu çalışma drama etkinliklerinin kazanım gösterge seçimi konusunda sayı ve nitelik olarak iyileştirmeler gerektiğini belirlemiştir. Buna göre programda yer alan kazanım ve gösterge tablosu kullanılarak, drama etkinlik planlarında daha çeşitli kazanım ve göstergelere yer verilebilir.

Drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin format özellikleri ile ilgili olarak, etkinliklerin büyük kısmının değerlendirme bölümünün olduğu görülmüştür. MEB Okul Öncesi Eğitim Programı etkinlik planı formatında değerlendirme bölümü planlanması

zorunlu bir alandır. Değerlendirme bölümü etkinliklerin amaca ulaşma durumunun belirlenmesi, öğrenilenlerin pekiştirilmesi ve tekrar edilmesi için gerekli bir bölümdür. Etkinliklerin değerlendirme boyutunun yanında dramanın da değerlendirme aşaması bulunmaktadır. Diğer çalışmalar da okul öncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun etkinlik değerlendirmesi yapabildiğini ortaya koymuştur (Işık, 2015).

Drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin format özelliklerinden materyaller bölümü incelendiğinde, etkinlik planlarının büyük kısmında yer aldığı belirlenmiştir. MEB Okul Öncesi Eğitim Programında materyaller bölümünün yazılması zorunludur. Ayrıca drama etkinliklerinde materyaller çocukların role girmelerini kolaylaştırıcı bir unsurdur. Bu nedenle okul öncesi öğretmenlerinin drama etkinlik planlarının materyal bölümü önemlidir.

Drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin format özellikleri incelendiğinde, uyarlama boyutu planlamasının oldukça düşük olduğu görülmüştür. Türkiye’de özel gereksinimli bireylerin okul öncesi eğitimini öncelikle kaynaştırma yoluyla sürdürmeleri esastır (MEB, 2006). Okul öncesi eğitimi, özel gereksinimli çocukların gereksinimlerini de dikkate alarak, bütün çocuklara öğrenme ve ilkokula hazırlık konusunda eşit fırsat sunmayı hedefler. Buna paralel olarak MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı özel gereksinimli çocuklar için uyarlamalara yer vermektedir. Uyarlama bölümünün planlaması zorunlu olmayıp, öğretmenlerin sınıfında kaynaştırma öğrencisi olması halinde etkinliklerin uyarlanmasını zorunlu kılınmıştır. Hazır etkinlik planları öğretmenin sınıfında bulunan kaynaştırma öğrencisine yönelik uyarlama içermediğinden, hazır etkinlik kullanan ve kaynaştırma öğrencisi bulunan öğretmenlerin, uyarlama bölümlerini kendilerinin planlamaları gerekmektedir.

Drama ve bütünleştirilmiş etkinliklerinin format özellikleri ile ilgili olarak, aile katılım boyutunun etkinliklerin bir kısmında planlandığı görülmüştür. Okul öncesi eğitimde planlı ve programlı aile katılımının eğitimin kalitesini, verimliliğini ve devamlılığını arttırdığı belirlenmiştir (Çamlıbel Çakmak, 2010). Ayrıca öğretmenlerin mesleki doyumlarına ve ailelerin bilinçlenmesine de katkı sağladığını ortaya koymuştur. Aile katılımı boyutunun planlaması zorunlu olmayıp, öğretmene bırakılmıştır. Bu çalışma kapsamında incelenen drama etkinliklerinin belirli bir kısmında aile katılımı planlanması yapıldığı görülmüştür.

Drama Etkinlik Planlarının Eğitsel Özelliklerine Yönelik Sonuçlar

Drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin öğretim yöntemleri boyutunun planlaması incelendiğinde, etkinliklerin büyük bölümünde kazanım ve göstergelerin süreçte gerçekleştirilmesi konusunda yetersiz kalındığı ya da kazanımların süreçte gerçekleştirilmediği bulunmuştur. Drama ve bütünleştirilmiş drama etkinlik planlarının az bir bölümü öğrenci merkezlidir. Aynı şekilde drama etkinliklerinin az bir bölümünde ısınma ve canlandırma aşamalarının yeterli planlandığı görülmüştür.

Drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin görseller ve ipuçları ile desteklenmesi incelendiğinde, etkinliklerin yarısına yakınında etkinlik içi görevlerin görseller ya da ipuçları ile desteklendiği, diğer etkinliklerde görseller ya da ipuçlarının yetersiz olduğu ya da etkinlik içi görevlerin görseller ya da ipuçları ile desteklenmediği görülmüştür. Drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin uygulanma süreci incelendiğinde, etkinliklerin yalnızca bir kısmının uygulama sürecinde ürün ortaya çıkarıldığı, etkinliklerin büyük bölümünde ortaya çıkarılan ürünlerin yetersiz olduğu ya da herhangi bir ürün ortaya çıkarılmadığı görülmüştür.

Drama ve bütünleştirilmiş drama etkinliklerinin çocukların gelişimlerini desteklemesi ile ilgili olarak; bilişsel gelişim alt boyutunda, dil gelişimi alt boyutunda, sosyal duygusal gelişim alt boyutunda, motor gelişim alt boyutunda ve öz bakım becerileri alt boyutunda ele alınan maddelerde dengesiz bir dağılım olduğu görülmüştür. Bu alt boyutlar temel olarak MEB Okul Öncesi Eğitim Programı aracılığı ile öğretmenlerden planında yer verilmesi istenen kazanım ve göstergelerden oluşmaktadır. Öğretmenler eğitim dönemi boyunca program kitabından seçtikleri kazanım ve göstergeleri gerçekleştirecek etkinlikler planlamak ile sorumludur. Bu kazanım ve göstergelerin ele alınmaması ve ele alınan kazanım ve göstergelerin öğrenme sürecinde gerçekleştirilmemesi, etkinliklerin niteliği açısından iyi bir gösterge değildir. Yapılan diğer çalışmalar da öğretmenlerin etkinlik planı hazırlarken kazanım/gösterge seçmek ve bu kazanım/göstergeleri öğrenme sürecinde gerçekleştirmek konularında sorun yaşadıklarını göstermiştir (Çaltık, 2004; Kandır, Özbey ve İnal, 2009; Purtaş ve Duman 2017; Koçak, 2018).

Drama etkinliklerinin etkili olabilmesi okul öncesi öğretmenlerinin drama ile ilgili gerekli bilgi, beceri ve yetkinliğe sahip olmasına bağlıdır. Öğretmenler drama etkinliklerini planlama konusunda gerekli yeterliliğe sahip değilse, etkinliklerin başarılı olması da beklenmez (Köksal Akyol, 2012). Okul öncesi eğitim öğretmen ve öğretmen adaylarının

drama etkinliklerinin planlamasına ilişkin öz yeterlilikleri ile ilgili yapılan çalışmalar, öğretmen ve öğretmen adaylarının öz yeterlilik seviyelerinin yüksek olduğunu göstermiştir (Çetingöz, 2012; Akyel & Çalışkan, 2013). Buna göre okul öncesi eğitim öğretmenlerinin nitelikli drama etkinlik planı hazırlamaya yönelik farkındalıklarının artırılması gereklidir.

Drama etkinlik planlarının kaynağına göre eğitsel özellikleri karşılaştırıldığında hazır etkinlik planlarının bilişsel gelişim, dil gelişimi ve sosyal duygusal gelişim alt boyutlarında daha iyi olduğu bulunmuştur. Öğretim yöntemleri, motor gelişim ve öz bakım becerilerini destekleme alt boyutlarında ise nitelik açısından anlamlı bir fark görülmemiştir. Bununla birlikte bütün drama etkinlik planları beraber değerlendirildiğinde öğretim yöntemleri, dil gelişimi ve motor gelişim alt boyutlarında orta derecede bir niteliğe sahip oldukları belirlenmiştir. Bilişsel gelişim, sosyal duygusal gelişim ve öz bakım becerileri alt boyutlarında ise zayıf oldukları görülmüştür.

Sonuçlar drama etkinliklerinin biçimsel olarak eksikleri olduğunu ve eğitsel özellikleri açısından zenginleştirilmeleri gerektiğini işaret etmektedir.

Öneriler

Bu çalışma kapsamında okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerin kullandığı ve öğrencileri ile uyguladığı drama ve bütünleştirilmiş drama etkinlik planları incelenmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu öneriler sunulmuştur:

- Bu araştırma drama ve bütünleştirilmiş drama etkinlik planlarının biçimsel ve eğitsel özelliklerini incelemiştir. Bundan sonraki araştırmalarda diğer okul öncesi eğitim etkinlik çeşitleri de incelenebilir.
- Bu araştırmada drama etkinliklerinin eğitsel özelliklerinin niteliği incelenmiştir. Bundan sonraki çalışmalarda biçimsel nitelikleri de çalışmalara dahil edilebilir.
- Bu araştırma drama etkinlik planlarının biçimsel özelliklerinde sorunlar olduğunu ve eğitsel özelliklerinde yetersizlikler olduğunu göstermiştir. Bu nedenle okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan etkinlik planlarının alan uzmanları tarafından kontrol edilmesi önerilebilir.
- Okul öncesi öğretmenlerine drama etkinlikleri planlama ve uygulama konusunda uygulamalı hizmet içi eğitim verilerek bilgi ve becerileri desteklenebilir.

- Bu araştırma tarama modelinde, nicel verilere dayalı ve betimsel bir çalışmadır. Bundan sonraki çalışmalar nitel verilere dayalı olarak, burada tespit edilen sorunları derinlemesine incelemek amacı ile yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ö. (2006). Yaratıcı drama kavramı, bileşenleri ve aşamaları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 17-29.
- Adıgüzel, Ö. (2015). *Eğitimde yaratıcı drama*. Ankara: Pegem Akademi.
- Akyel, Y., & Çalışkan, N. (2013). Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin drama yöntemi yeterliliklerinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 161-173.
- Aral, N., Baran, G., Bulut, Ş., & Çimen, S. (2000). *Drama*. İstanbul: Ya-pa.
- Arslan, E., Erbay, F., & Saygın, Y. (2010) Yaratıcı drama ile bütünleştirilmiş iletişim becerileri eğitiminin çocuk gelişimi ve eğitimi bölümü öğrencilerinin iletişim becerilerine etkisinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 1-8.
- Aytaş, G. (2008). *Türkçe öğretiminde tematik yaratıcı drama etkinlik ve uygulamaları*. Ankara: Akçağ.
- Aziz, A. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri ve teknikleri*. Ankara: Nobel Akademik.
- Bailey, K.D. (1982). *Methods of social research*. New York: The Free.
- Baykoç, N., Akman, Y., Yıldız, F., & Kanpolat, S. (2014). *Okul öncesi ve kaynaştırma için etkinlikler*. Ankara: Vize.
- Biber, K. (2012). Okul öncesi eğitimin tanımı, kapsamı önemi ve temel ilkeleri. F. Gülaçtı & S. Tümkaya (Ed.), *Erken çocukluk eğitimi* içinde (s. 25-67). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çağdaş, A., Albayrak, H., & Cantekinler, S. (2003). *Okul öncesi eğitimde dramatik etkinlikler*. Konya: Eğitim..
- Çaltık, İ. (2004). *Millî Eğitim Bakanlığına bağlı anaokulu ve anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin uygulanan okul öncesi eğitim programına ve programın kullanımına ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Çamlıbel Çakmak, Ö. (2010). Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(20), 1-16.
- Çetingöz, D. (2012). Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik özyeterlilikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 131-142.
- Duman, G. (2015). *Okul öncesi eğitimde beden eğitimi ve oyun*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Eti, İ. (2010). *Drama etkinliklerinin okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5-6 yaş grubu çocukların sosyal becerileri üzerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Fazlıoğlu, Y. (2011). Dramanın çocuk gelişimine etkisi. A. Köksal Akyol (Ed.), *İlköğretimde drama* içinde (s. 20-33). İstanbul: Kriter.
- Gönen, M., & Uyar Dalkılıç, N. (2003). *Çocuk eğitiminde drama*. İstanbul: Epsilon.
- Güven, G., & Efe Azkeskin, K. (2010). Erken çocukluk eğitimi ve okul öncesi eğitim. İ. H. Diken (Ed.), *Erken çocukluk eğitimi* içinde (s. 2-50). Ankara: Pegem Akademi.
- Işık, N. E. (2015). *Öğretmenlerin Meb 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı hakkındaki görüşleri ve programı kullanma durumları*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İş, A. (2017). *Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin 2013 okul öncesi eğitim programındaki kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik algıları*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Kandır, A., Özbey, S. & İnal, G. (2009). Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim programlarını planlama ve uygulamada karşılaştıkları güçlüklerin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 373-387.
- Karamustafaoğlu, S., & Kandaz, U. (2006). Okul öncesi eğitimde fen etkinliklerinde kullanılan öğretim yöntemleri ve karşılaşılan güçlükler. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 65-81.
- Katranç, M. (2014). Okul öncesi eğitim ve önemi. Serdal Seven (Ed.), *Okul öncesi eğitime giriş* içinde (s. 2-14). Ankara: Pegem Akademi.
- Koç, F. (2015). *Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programındaki etkinliklere yönelik öz-yeterlilik inançlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Koçak, M. (2018). *Okul öncesi eğitimde uygulanan okuma yazmaya hazırlık etkinlik planlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kol, S. (2011). Erken çocuklukta bilişsel gelişim ve dil gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 1-21.
- Köksal Akyol, A. (2012). Okul öncesi eğitimde drama ve öğretmenin rolü. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 105-116.

- Millî Eğitim Bakanlığı (2016). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Okul öncesi eğitim programı*.
http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller/Okul%20%C3%96ncesi%20E%C4%9Fitim%20Program%C4%B1.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2013). *Okul öncesi eğitim programı*.
<http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2006). *Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği*.
https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_10/10111226_ozel_egitim_hizmetleri_yonetmeliği_son.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Oğuz, A. (2015). Drama. T. Erdoğan (Ed.), *Okul öncesinden ilköğretime kuramdan uygulamaya drama* içinde (s. 1-17). Ankara: Eğiten Kitap.
- Olgun, N., & Arslan, Ü. (2015). Okul öncesi eğitimi ve drama. T. Erdoğan (Ed.), *Okul öncesinden ilköğretime kuramdan uygulamaya drama* içinde (s. 163-194). Ankara: Eğiten Kitap.
- Önalın Akfırat, F. (2006). Sosyal yeterlilik, sosyal beceri ve drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 39-58.
- Önder, A. (2010). *Yaşayarak öğrenme için eğitici drama*. Ankara: Nobel.
- Öztürk, F. (2002). *Okul öncesi dönem müzik eğitimde drama*. Ankara: Ya-Pa.
- Polat Topdemir, Ç. C. (2016, Haziran). *Okul öncesi çocuklarda dış mekan erişiminin sınıf içi davranışlara etkileri üzerine bir vaka çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Purtaş, Ö. (2017). *Okul öncesi eğitim programı hareket ve bütünleştirilmiş hareket etkinliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Purtaş, Ö. & Duman, G. (2017). Okul öncesi eğitimde uygulanan hareket etkinlik planlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Journal of Primary Education*, 1(2), Mersin University.
- Seven, S. (Ed.). (2014). *Okul öncesi eğitime giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ulutaş, A. (2011). Okul öncesinde drama ve oyunun önemi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(6), 233-242.
- Ülker Erdem, A., Aydos, E. H., & Gönen, M. (2017). Okul öncesi eğitim ortamlarında yaratıcı drama kullanımı: öğretmenler ve öğretmen adayları perspektifinden bir inceleme. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(27), 409-424.
- Yecke, C. P. (2005). *Mayhem in the Middle; How middle schools have failed America- and how to make them work*. Washington, DC: The Thomas B. Fordham Institute.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Yıldız, B. (2016). *Okul öncesi matematik öğretiminde drama yönteminin etkililiğinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (Kayseri İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Yükseköğretim Kurulu (2017). *Okul öncesi öğretmenliği lisans programı*. http://www.yok.gov.tr/documents/10279/49665/okul_onesi.pdf/7df366cd-74f9-4e5c-b3af-96482405f8bd sayfasından erişilmiştir.

EKLER

Ek 1. Öğretmen Tarafından Hazırlanan Etkinlik Örneği

Grup: 60-72 Ay (Büyük Grup)

Çalışmanın Adı: Hazine sandığı

Süre: 40 dk.

Materyal: Katılımcı sayısı kadar 20 cm uzunluğunda ipler.

Küçük kapaklı bir kutu (Hazine kutusu).

Hazine haritası (4 parça, parçalar tamamlandığında; “en güzel hazine insanları sevmektir” yazısı okunmalıdır.)

İpucu kartı (Üzerinde “*Merhaba Gizem Adasına hoş geldiniz. Adada gizlenmiş sizi bekleyen hazine haritası var ve tam dört parçadır. Bu parçaları bulup birleştirdiğinizde, harita sizi hazineye götürecektir.*” diye yazan kart.

Hareketli bir müzik.

Hedef:

Duyguları kontrol edebilme başkalarıyla ilişkilerini yönetebilme

Kendini sözel olarak ifade edebilme

Kazanımlar:

Başkalarının duygularını paylaşır

Kendini başkalarının yetine koyar

Empati kurar

El becerilerini gerektiren bazı araç gereçleri kullanır

Kendilerini sözel olarak ifade eder

Isınma

Size vereceğim ipleri alarak, o iplere istediğiniz şekli veriniz... Omzuna dokunduğum her arkadaşım elindeki ipe ne şekil verdiğini anlatsın lütfen... (Oyunu tüm grup üyeleri ile oynayınız.)

Dörderli gruplar oluşturalım... Her grup dört ipe sahip... İplerinizle grupça yeni bir şeyler oluşturunuz ve ona bir isim veriniz... Şimdi her grup iplerine ne şekil verdiğini ve ne işe yaradığını anlatsın lütfen... (Tüm grubun anlatmasını sağlayınız.)

Bütün gruplar bir araya gelelim... Bütün iplerimizi kullanarak büyük bir uçak oluşturalım... Şimdi uçağımızın özelliklerini anlatalım... (Katılımcılar uçağın özellikleri anlatmalarını dinleyiniz, sorularınızla onları açalım.)

Çalışma

Yaptığımız uçak ile yolculuğa çıkıyoruz... Sıkı tutunun kalkıyoruz... Arkadaşlar, aşağısı ne güzel değil mi? Aşağıda neler görüyorsunuz...

1. Katılımcı: Çok güzel bir orman var.

2. Katılımcı: Küçük bir dere akıyor.

(Benzer şekilde katılımcılara sırayla söz veriniz.) Arkadaşlar, uçağımızdan değişik bir ses geliyor... Galiba uçağımız arızalandı... Şu aşağıda gördüğünüz adaya inmek zorundayız... Sıkı

tutunun... Evet, işte indik... Burası ne kadar da güzelmiş... (Katılımcıları birkaç dakika serbest bırakınız.) Arkadaşlar, burada bir kart buldum. Üzerinde bir şeyler yazıyor. Kim okumak ister?

1. Katılımcı: Ben okuyayım. “Merhaba Gizem Adasına hoş geldiniz. Adada gizlenmiş sizi bekleyen define haritasının tam dört parçası var. Bu parçaları bulup birleştirdiğinizde, harita sizi defineye götürecektir. Defineyi merak ediyorsanız haritanın parçalarını bulup birleştiriniz.”

(Kart okunurken, dört parçalık hazine haritasını odanın değişik yerlerine saklayınız.)

Şimdi haritanın parçalarını hep birlikte arayalım... (Katılımcılar dört parçalık define haritasını bulduklarında.)

Çember şeklinde oturalım ve haritanın parçalarını birleştirelim. Bakalım ne yazıyor; **“En güzel hazine, çalışmaktır.”**

(Katılımcıların haritada yazanlar üzerine yaptıkları yorumları dinleyiniz.)

Şimdi dört grup oluşturalım... “En güzel hazine, çalışmaktır” sözünü düşünerek birer oyun hazırlayalım... On dakika süreniz var...

Artık hazır olduğumuza göre oyunlarımızı sergilemeye başlayabiliriz... Ancak bundan önce her grup oyunundaki üç önemli anı düşünsün ve sırasıyla bize fotoğraf olarak gösterebilir...

(Her grubun hazırladığı üç fotoğraf karesini sunmalarını sağlayınız. Fotoğraf kareleri sunulurken hiç hareket etmemeleri gerekmektedir.)

Teşekkür ederim... Şimdi de oyunlarımızı izleyelim... (Dört grubun hazırladığı oyunları sergilemelerini sağlayınız.)

Değerlendirme

Bu gün yaptığımız çalışmayı düşünelim ve çalışmamızın resmini yapalım... (Resimler tamamlandıktan sonra.) Sıra ile herkes resminde neler anlattığını bizlerle paylaşabilir mi?

Ek 2. Hazır Sunulan Etkinlik Örneği

DANS EDEN HEYKELLER

Etkinlik Çeşidi: Drama (Büyük Grup Etkinliği)

Tarih: 30 Kasım 2015

Yaş Grubu: 36-48 Ay

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Dil Gelişimi

Kazanım 7: Dinledikleri/ izlediklerinin anlamını kavrar.

(Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir.)

Kazanım 8: Dinledikleri/ izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Dinledikleri/ izlediklerini müzik, drama gibi yollarla sergiler.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.)

Kazanım 14: Sanat eserlerinin değerini fark eder.

(Göstergeleri: Sanat eserleri ile ilgili duygularını açıklar.)

ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklar daire şeklinde otururlar.
- İki çocuk seçilerek drama etkinliğine başlanır.
- Çocuklardan biri heykeltıraş rolündedir, diğeri ise materyaldir.(kil, hamur vb.)
- Heykeltıraş olan çocuğa elleri ile arkadaşına istediği şekli vermesi söylenir. Örneğin,kollarını kaldırır,gözlerini kapatır,ağzını açar,başını sağa yada sola yatırır,isterse yere sırtüstü yatırır,bir bacağına kaldırır...
- Diğer çocuk, kendisine verilen bu şekli muhafaza eder ve bozmaz. Ancak heykeltıraş ona şekil verirken kıpırdayabilir, kendisine verilen şekli alır.
- Daha sonra roller değiştirilir. Heykeltıraş olan materyal, materyal olan çocuk ise heykeltıraş olur.
- Oyun tüm çocuklar oynayana dek sürdürülür.
- Daha sonra öğretmen çocuklara “Şimdi heykellerim canlansın ve yerine geçsin. Heykeltıraşlar da heykellerinin yanlarına oturabilir.” der.
- Çocuklarla halka olunur ve yere oturulur.
- Öğretmen “Çocuklar şimdi sizlere kısa bir öykü anlatacağım.” der ve hikâyeye başlar: “Bir bekçi varmış. Bu bekçi nerenin bekçisiymiş biliyor musunuz? Bir heykel bahçesinin bekçisiymiş. Bu bekçinin heykelleri çok yaramazmış. Bekçi bir müzik

parçası çaldığı zaman dayanamaz ve dans etmeye başlarlarmış. Müzik durduğu zaman da eski pozisyonlarını hatırlayamaz ve yeni bir şekilde heykel olurlarmış. Şimdi siz bu bahçedeki yaramaz heykellersiniz. Ben de bekçiyim. Dinleyin bakalım, ne zaman müzik çalacağım, ne zaman müziği durduracağım.”

- Çocuklara müzik parçası çalınır.
- Müzik durdurulur ve heykellerin arasında dolaşılır.
- “Şu heykelimin elleri ne kadar güzelmiş.” ya da “Kim yaptı acaba bu heykelimi?” gibi destekleyici sözler söylenir.
- Çalışma birkaç kez tekrar edildikten sonra öğretmen “Bekçi bir sonraki gelişinde bir de ne görmüş, bahçesindeki heykeller dünyanın en komik/ korkunç/ güzel/ çirkin heykelleri olmuş.” gibi cümleler söyleyerek çocukların yönergelere uygun canlandırmaları yapmalarına rehberlik eder.

DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda çocuklara aşağıdaki türlerde sorular yöneltilir:

- Heykeltıraş olduğunuzda neler hissettiniz?
- Bir heykel gibi hareketsiz kalmak zor oldu mu?
- Dünyanın en komik/ korkunç/ güzel/ çirkin heykeli olduğunuzda neler hissettiniz?
- Gerçek bir heykeltıraş olsanız nasıl bir heykel yapmak istersiniz?

Materyaller

Müzik çalar

Sözcükler

Heykeltıraş, heykel

Kavramlar

Duygu: Korkunç, Komik

Zıt: Güzel-Çirkin

AİLE KATILIMI

-

UYARLAMA

-

Ek 3. Drama Etkinliği Değerlendirme Formu

DRAMA ETKİNLİĞİ DEĞERLENDİRME FORMU

DEMOGRAFİK BİLGİLER

1- Etkinlikler hangi kaynaktan elde edilmiştir?

- Hazır Öğretmen

2- Etkinlikler hangi formda hazırlanmıştır?

- Drama Etkinliği Bütünleştirilmiş Drama Etkinliği

3- Bütünleştirilmiş drama etkinlikleri hangi etkinlikler ile birlikte hazırlanmıştır?

- Sanat Fen Hareket Alan gezisi Oyun
 Türkçe Matematik Müzik Okuma yazmaya hazırlık

4- Etkinliklerin hazırlandığı yaş grubu nedir?

- 36-48 ay 48-60 ay 60-72 ay

5- Etkinlik hangi gruba yönelik hazırlanmıştır?

- Küçük Grup Büyük Grup Bireysel

6- Etkinlikler hangi alanda uygulanmak üzere hazırlanmıştır?

- Açık Hava Sınıf

FORMAT ÖZELLİKLERİ BOYUTU	Var	Yok
7- Etkinlikte kazanım ve göstergeler bölümü var mı?		
8- Etkinlikte materyaller bölümü var mı?		
9- Etkinlikte değerlendirme bölümü var mı?		
10- Etkinlikte uyarılama (kaynaştırma varsa) bölümü var mı?		
11- Etkinlikte aile katılımı (zorunlu değil) bölümü var mı?		

EĞİTSEL ÖZELLİKLER BOYUTU			
Öğretim Yöntemleri Alt Boyutu	Var	Yetersiz	Yok
12- Kazanım ve göstergelerin süreçte gerçekleşmesi			
13- Etkinliğin öğrenci merkezli olması			
14- Etkinliğin ısınma bölümü olması			
15- Etkinliğin canlandırma bölümü olması			
16- Etkinliğin değerlendirme bölümü olması			
17- Görevlerin görseller ya da ipuçları ile desteklenmesi			
18- Etkinlik sürecinde ürün ortaya çıkması			
Bilişsel Gelişim Alt Boyutu			
19- Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir.			
20- Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur.			
21- Kazanım 3. Algıladıklarını hatırlar.			
22- Kazanım 5. Nesne veya varlıkları gözlemler.			
23- Kazanım 10. Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular.			
24- Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar.			
25- Kazanım 18. Zamanla ilgili kavramları açıklar.			
26- Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir.			
27- Diğer			
Dil Gelişim Alt Boyutu			
28- Kazanım 2. Sesini uygun kullanır.			
29- Kazanım 3. Söz dizimi kurallarına göre cümle kurar.			
30- Kazanım 4. Konuşurken dil bilgisi yapılarını kullanır.			
31- Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır.			
32- Kazanım 6. Sözcük dağarcığını geliştirir.			
33- Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.			
34- Kazanım 10. Görsel materyalleri okur.			
35- Diğer			
Sosyal Duygusal Gelişim Alt Boyutu			
36- Kazanım 1. Kendisine ait özellikleri tanıtır.			
37- Kazanım 2. Ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır.			

38- Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.			
39- Kazanım 4. Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.			
40- Kazanım 5. Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.			
41- Kazanım 6. Kendisinin ve başkalarının haklarını korur.			
42- Kazanım 7. Bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler.			
43- Kazanım 8. Farklılıklara saygı gösterir.			
44- Kazanım 9. Farklı kültürel özellikleri açıklar.			
45- Kazanım 12. Değişik ortamlardaki kurallara uyar.			
46- Kazanım 13. Estetik değerleri korur.			
47- Kazanım 15. Kendine güvenir.			
48- Kazanım 16. Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar.			
49- Kazanım 17. Başkalarıyla sorunlarını çözer.			
50- Diğer			
Motor Gelişim Alt Boyutu			
51- Kazanım 1. Yer değiştirme hareketleri yapar.			
52- Kazanım 2. Denge hareketleri yapar.			
53- Kazanım 3. Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar.			
54- Kazanım 4. Küçük kas kullanımını gerektiren hareketleri yapar.			
55- Kazanım 5. Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.			
Öz bakım Becerileri Alt Boyutu			
56- Kazanım 2. Giyinme ile ilgili işleri yapar.			
57- Kazanım 6. Günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır.			
58- Kazanım 7. Kendini tehlikelerden ve kazalardan korur.			
59- Kazanım 8. Sağlığı ile ilgili önlemler alır.			
60- Diğer			

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..